На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб Колас

№ 103 (1168)

Пятніца, 8 чэрвеня 2001 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень

Кошт: у кіёсках і крамах — 100 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

Народная Воля

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па краіне захаваецца пераменная воблачнасць, месцамі кароткачасовыя дажджы, па ўсходзе навальніцы. Вецер няўстойлівы, 3—8 м/с, парывы да 14. Тэмпература паветра ў Віцебску, Магілёве — +19...+21, Мінску, Гродне, Гомелі — +20...+22, Брэсце — +21...+23.

У наступныя двое сутак пераменная воблачнасць. 9-га ўначы ў заходніх, удзень і ў цэнтральных, 10-га па паўднёвым усходзе кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Вецер пераменных напрамкаў, 4—9 м/с, пры навальніцах парывы да 15—20 м/с. Тэмпература паветра ўначы — +8...+13, 10-га на захадзе краіны +4...+9, удзень +18...+23; 9-га па ўсходзе — +24...+27.

ВЫБАРЫ ПРЭЗІДЭНТА БЕЛАРУСІ ПРЫЗНАЧАНЫ НА 9 ВЕРАСНЯ 2001 ГОДА

(Каментарый — у наступным нумары.)

ПУЛЬС

"Пяцёрка" супраць БТ

"Пяцёрка" патэнцыяльных кандыдатаў у прэзідэнты (Сямён Домаш, Міхаіл Чыгір, Павел Казлоўскі, Уладзімір Ганчарык і Сяргей Калякін) звярнулася з адкрытым лістом да Генеральнага пракурора Беларусі Віктара Шэймана.

Яны звяртаюць увагу кіраўніка беларускай пракуратуры на факты распаўсюджвання ў інфармацыйна-аналітычных перадачах Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі Беларусі "паклёпніцкіх выдумак і распальвання нацыянальнай варожасці".

Як падкрэсліваецца ў дакуменце, "усё гэта падаецца з наўмысным нагнятаннем істэрыі і страху, не можа быць кваліфікавана інакш, як адкрытая правакацыя не толькі ў дачыненні да нас асабіста, але і да ўсіх, хто мае іншыя погляды, якія не супадаюць з цяперашнім курсам кіраўніка дзяржавы".

Юрый ПАЦЁМКІН.

На Брэстчыне клешчавы энцэфаліт

Сёлета першыя захворванні на клешчавы энцэфаліт зарэгістраваны ў сям'і фермера з Бярозаўскага раёна Брэсцкай вобласці.

Захварэлі жанчына і двое яе ўнукаў — 11 і 15 гадоў. Устаноўлена, што заражэнне адбылося пры ўжыванні інфіцыраванага казінага малака. Паводле слоў загадчыцы эпідаддзелам цэнтра Алы Корзан, за апошнія 10 гадоў у вобласці зарэгістраваны 240 выпадкаў клешчавога энцэфаліту. Пік энцэфаліту прыпаў на 1996 год, калі было зафіксавана 60 выпадкаў. На працягу апошніх двух гадоў адзначана ўсяго 10 выпадкаў захворвання ў Камянецкім, Пружанскім і Маларыцкім раёнах вобласці. Апрача гэтых раёнаў, прыродныя ачагі энцэфаліту знаходзяцца ў Белавежскай пушчы і ў Бярозаўскім раёне.

Клешчавы энцэфаліт, па словах Алы Корзан, лечыцца. Выпадкаў смерці або цяжкіх ускладненняў за 10 гадоў назірання не адзначалася. Як лічаць спецыялісты, больш "небяспечная і вераломная" іншая хвароба, якую таксама перадаюць кляшчы — клешчавы сістэмны барэліёз. У Брэсцкай вобласці ён выяўляецца з 1993 года.

Валянціна КАЗЛОВІЧ.

Футбол: зноў нічыя

Нацыянальная зборная Беларусі па футболе правяла чарговую гульню адборачнага турніра да чэмпіянату свету 2002 года. У Осла беларускія спартсмены гулялі са зборнай Нарвегіі. Лік гульні 1:1.

Лік у матчы на 24-й хвіліне адкрыў беларускі паўабаронца Валянцін Бялькевіч. Здаецца, гэта быў адзіны галявы момант беларусаў за гульню. За дзесяць хвілін да заканчэння матча нападаючы іспанскай "Валенсіі" Кэр'ю аднавіў раўнавагу ў ліку. На гэтым непрыемнасці для беларусаў не скончыліся. За спрэчку з арбітрам быў выдалены наш галкіпер Генадзь Тумілові. У якасці пакарання ен будзе вымушаны прапусціць наступную гульню супраць каманды Польшчы.

Матчы нашых сапернікаў па пятай адборачнай групе Украіны і Уэльса, Арменіі і Польшчы скончыліся з аднолькавым лікам — 1:1. Такім чынам, зборная Беларусі захавала за сабой другое месца.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

Падаражала ацяпленне

Бліжэйшым часам істотнае павышэнне тарыфаў на жыллёва-камунальныя паслугі для насельніцтва не плануецца. Пра гэта паведаміў на прэс-канферэнцыі міністр жыллёва-камунальнай гаспадаркі Беларусі Аляксандр Мількота. Выключэннем з'яўляецца тарыф на ацяпленне і гарачую ваду, які, паводле інфармацыі міністра, у чэрвені павышаны ў 1,82 раза.

Па словах Мількоты, у перспектыве для гаспадароў прыватызаваных кватэр будзе ўведзены падатак на нерухомасць, а для наймальнікаў жылых памяшканняў, якія знаходзяцца ў дзяржаўнай уласнасці, — плата за наём. На першым этапе падатак на нерухомасць і плата за наём жылога памяшкання будуць прыкладна аднолькавыя, "каб не пакрыўдзіць ні тых, ні другіх".

Дзмітрый УЛАСАЎ.

КАНЦЭРТ ДЛЯ АНДРЭЯ КЛІМАВА

Вядомыя беларускія спевакі Ядвіга Паплаўская і Аляксандр Ціхановіч далі дабрачынны канцэрт для вязняў мінскай калоніі, сярод якіх — асуджаны дэпутат Вярхоўнага Савета Андрэй Клімаў

Аляксандр Ціхановіч паведаміў радыё "Свабода": "Мы сябруем з Андрэем Клімавым больш за дзесяць гадоў, ён шмат дапамагаў нам у свой час. І цяпер, калі ён трапіў у бяду, мы лічым сваім абавязкам дапамагчы яму. А яшчэ ў гэтай калоніі шмат іншых нашых сяброў. Гэта вельмі добра, што мы можам з імі сустрэцца і пасьпяваць для іх". Ціхановіч распавёў, што ідэя наведаць з канцэртам турму, дзе адбывае пакаранне Андрэй Клімаў, узнікла яшчэ напачатку года. Але заміналі абставіны. "Збольшага гэта былі нашы асабістыя праблемы, яны не звязаны з міліцэйскім кіраўніцтвам", — запэўніў спявак.

Паводле слоў Аляксандра Ціхановіча, іх ініцыятыву адразу падтрымалі і Камітэт выканання пакаранняў пры Міністэрстве ўнутраных спраў і адміністрацыя калоніі. Для спевакоў гэта ўжо трэці выступ у канцэртнай зале за калючым дротам. Некалькі гадоў таму яны спявалі для вязняў калоніі ў паселішчы Вейна пад Магілёвам, затым была калонія ў Гомелі.

Аляксандр Ціхановіч таксама сказаў, што добра ведае пра тое, што ў калоніі да Андрэя Клімава сядзеў дэпутат Уладзімір Кудзінаў. З ім асабіста Ціхановіч не быў знаёмы, але сказаў, што паважае людзей, якія мужна адстойваюць свае палітычныя погляды. Дарэчы, славуты дуэт не пабаяўся некалі публічна засведчыць сваё сяброўства з Андрэем Клімавым, на якога ўжо надзелі кайданы. Аляксандр разам з Ядвігай прыйшлі на абвяшчэнне прысуду Клімаву і падарылі яму ў судовай зале кветкі. Потым, ужо ў турме, дэпутат некалькі разоў атрымліваў ад іх харчовыя пасылкі.

А вось што сказала жонка Андрэя Клімава Таццяна Леановіч: "Гэты канцэрт — безумоўна моцная маральная падтрымка Андрэю, якога афіцыйная прапаганда выстаўляе злодзеем. Мы ўсе вельмі ўдзячныя Аляксандру і Ядзі за гэты добры ўчынак".

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ.

Фота IREX/ProMedia.

ОСТРАЯ ПРОБЛЕМА

ПРЕСС ВЕРТИКАЛИ,

или О декоративной власти Советов

В статье 2 Закона Республики Беларусь "О местном управлении и самоуправлении в Республике Беларусь" записано "Местное самоуправление — форма организации и деятельности граждан для самостоятельного решения социальных, экономических, политических и культурных вопросов местного значения, исходя из интересов населения на основе собственной материально-финансовой базы и привлеченных средств".

Собственная материально-финансовая база у Советов депутатов формально имеется, но реально ею управляет исполком. Советам депутатов отведена лишь роль утверждения программ социально-экономического развития и местного бюджета. О какой самостоятельности может идти речь, если городской Совет депутатов не может самостоятельно утвердить городской бюджет, а ждет указаний сверху, так как существующая система в стране не позволяет этого сделать! Нужно вначале сформировать вышестоящие бюджеты, а потом, что останется, пойдет в местный бюджет. Какую же Совет депутатов может утвердить программу развития города при существующем остаточном принципе формирования бюджета?

О какой самостоятельности городского Совета депутатов может идти речь, когда он самостоятельно не может ни избрать, ни освободить своего председателя Совета? В соответствии с изменениями, внесенными в Закон "О местном управлении и самоуправлении" в 2000 году, на эту должность обязан рекомендовать председатель областного Совета депутатов. В таком же порядке происходит процедура освобождения его от должности. Вот вам и самостоятельность! Это еще один шаг на пути фильтрации нужных власти людей в представительных органах.

Отсутствие реальной самостоятельности Советов депутатов подчеркивает и тот факт, что они не имеют полноценного статуса юридического лица. Статья 12 Закона "О местном управлении и самоуправлении" лишь указывает на то, что Советы депутатов являются юридическим лицом. Однако это входит в противоречие с требованием Гражданского кодекса Республики Беларусь, который определяет ряд признаков юридического лица, которые отсутствуют у Советов депутатов. К примеру, у Советов депутатов отсутствует имущественная обособленность, самостоятельная имущественная ответственность, они не могут самостоятельно выступать в гражданском обороте от своего имени, у них нет самостоятельного баланса.

Пункт 1 ст.25 Закона Республики Беларусь "О местном управлении и самоуправлении в Республике Беларусь" прозрачно указывает на компетенцию городского Совета депутатов по обеспечению соблюдения на подведомственной территории законов Республики Беларусь. Трудовой кодекс Республики Беларусь признает недопустимым производить незаконные удержания из зарплаты работников. К незаконным удержаниям относятся удержания с работников организаций, предприятий, учреждений г.Солигорска трех однодневных заработков на субботниках в течение марта—апреля с.г. по решению горисполкома. Однако предложение рассмотреть в горсовете законность этого решения было отклонено депутатами. Основным мотивом такой позиции является нежелание большинства из них осложнять взаимоотношения с председателем исполкома.

Мысль об отсутствии реальной представительной власти подтверждают факты повсеместного нарушения права депутата на безотлагательный прием должностными лицами. Депутаты тратят массу времени, чтобы попасть на прием к тому или иному чиновнику.

Казалось бы, Совет депутатов, избранный жителями города, должен в своей деятельности во главу угла ставить интересы этих людей. В практике работы Совета все происходит наоборот. За общегосударственными интересами не учитываются интересы своих избирателей. На первое место ставятся интересы предприятия, города, республики, а человек — на последнем месте. Когда беседуешь в отдельности с каждым депутатом, то обнаруживаешь, что они вроде бы обеспокоены судьбами избирателей, однако результаты голосования показывают противоположное.

Взять, к примеру, злополучный 5-процентный налог на продажу, который навязан для принятия городскому Совету сверху. Большинство депутатов понимали, что это очередной побор с предпринимателей и, соответственно, покупателей города. При нажиме власти этот налог был принят. Однако после дружной забастовки индивидуальных предпринимателей исполком вынужден был пойти на попятную. Председатель исполкома А.Н.Лаврукевич дала заверение предпринимателям, что сессия пересмотрит, ранее принятое решение. И этому не стоит удивляться. Объяснение столь высокой уверенности в схожести мнения председателя исполкома с мнением основной массы депутатов здесь простое. Большинство депутатов стали ими по рекомендации исполкома. Существующая избирательная система позволяет протаскивать угодных депутатов, которые будут голосовать так, как нужно исполкому. Попробуй вырази свое мнение — завтра будешь "на ковре" у "вертикальщика". А если не сделаешь выводов из "задушевной" беседы — пеняй на себя.

Стоило мне как заместителю председателя городского Совета депутатов сделать несколько самостоятельных шагов, несогласованных с "вертикальной" властью, высказать свою точку зрения на ряд политических вопросов, как тут же я был записан в оппозиционеры. Одним из таких шагов была моя попытка выступить на Всебелорусском съезде Советов, где я был делегатом. Лишь одно желание высказать свои мысли о роли и месте городского Совета депутатов в жизни города, изложить свое видение путей повышения статуса представительного органа государственной власти вызвало гнев председателя исполкома.

Второй мой самостоятельный шаг вызвал не просто гнев власти, но и практические преследования. Я давал себе отчет в том, что победить ставленника от власти на выборах в Палату представителей будет проблематично. Выставив свою кандидатуру, я совместно с другими наблюдателями заглянул в недра административного ресурса, которым пользуется исполнительная власть при протаскивании своих кандидатов. Это десятки актов нарушения избирательного законодательства со стороны властей и избирательных комиссий.

За это в декабре 2000 года я был досрочно освобожден от должности заместителя председателя Солигорского городского Совета депутатов без какой-либо формулировки причины снятия.

Отсутствие необходимого материально-технического, финансового, кадрового и методического обеспечения деятельности президиума Совета депутатов, его постоянных комиссий, отсутствие реальной власти у местного представительного органа ставят его в неравные условия с исполнительной властью и делают невозможным реальное исполнение требований Конституции Республики Беларусь о сдерживании и уравновешивании этих двух ветвей государственной власти.

Мне видится гибельным для нашего государства путь его укрепления через разрушения местных представительных органов власти, создание и укрепление вертикали нынешнего типа. Нельзя добиться значительных результатов в обустройстве нашей жизни, не укрепляя и неразвивая местное самоуправление.

Николай САНЬКО,
депутат Солигорского городского Совета депутатов.

"Я яму больш не веру..."

Добра, што чалавек, хоць і са спазненнем, разабраўся

На выбарах 1994 года Васіль Масло галасаваў за Лукашэнку. За каго галасаваць цяпер, ён пакуль не ведае. Затое ён дакладна ведае, за каго не будзе. За таго ж Лукашэнку. Такая кардынальная трансфармацыя поглядаў, канешне, мела пад сабою глебу. Васіль Ігнатавіч, што называецца, просты чалавек. У чым заключаецца яго справа, я патлумачу ніжэй. А пакуль давайце пачытаем яго ліст, атрыманы мною днямі.

"Я ўсё жыццё працаваў на зямлі, у сельскай гаспадарцы. Але вось мне, чалавеку перадпенсійнага ўзросту, прыйшлося звольніцца. Я перакананы, што мафія ў Беларусі бессмяротная. Наш цяперашні дырэктар саўгаса — страшны чалавек. Дый сябры яго вельмі моцныя людзі. А хто я такі? Яны мяне раздавяць і не заўважаць. Але буду ісці да канца. Канешне, калі вы мне дапаможаце. Думаю, праўда будзе на маім баку.

Я перакананы, што Лукашэнка таксама з іхняга кола. Усё ж такі былы дырэктар саўгаса, а яны ўсюды аднолькавыя. Дырэктар дырэктарам, а сельскую гаспадарку завaліў поўнасцю і канчаткова. Мы ж усё бачым. Гэта яму даравaць нельга. Вось узяць наш саўгас "Пціч" Мінскага раёна: што хочуць, то і робяць. І ніхто ні за што не адказвае, як з гуся вада. А рабочага за вядро бульбы — у каталажку. Не веру я ім нікому, а першаму — Лукашэнку. Калі пры ім магчыма тое, што ёсць, то і ён такі ж. У каго ўлада і долар, у таго і закон.

Значыць, раблю вывад, што закон на баку тых, хто яго парушае. Злачынцаў. А мы проста быдла. Ніхто нас, сялян, за людзей не лічыць. Лукашэнка з трыбуны гаворыць адно, а робіцца зусім іншае. Я нават не ведаю, як жыць далей.

Судовая сістэма працуе на багатых. Перакананы ў гэтым. З 1997 года абіваю парогі розных судоў, а мне шлюць адны адпіскі. Прабачце, але набалела...".

Гісторыя Васіля Масло даволі няхітрая па нашым часе, я б сказаў, тыповая. Яго сям'я, тры сыны і жонка, жывуць у двухпакаёўцы. Жонка-аграном была ў спісе на атрыманне жылля першай, але шыкоўны катэдж засяліў новы дырэктар саўгаса (яны тут мяняюцца часта). Засяліў незаконна, аб чым Васіль Ігнатавіч мае афіцыйныя дакументы. Потым дырэктар патануў у рэчцы пасля адной "патрэбнай" сустрэчы ў нефармальнай абстаноўцы на беразе той жа рэчкі. Але паспеў прапісаць у катэдж сваю новую жонку. Са старою шлюб быў скасаваны яшчэ ў 1991 годзе, а з новаю быў зарэгістраваны ўжо пасля атрымання катэджа, іншымі словамі, на жытло дырэктар права не меў. А мела на яго права сям'я Масло.

Ну вось, з тае пары Васіль Ігнатавіч змагаецца за сваё, калі можна так сказаць, канстытуцыйнае права на жыллё. Наколькі чытач можа меркаваць па змесце ліста — беспаспяхова.

Не варта, думаю, пералічваць, куды Масло звяртаўся, колькі і калі было судовых пасяджэнняў, колькі разнастайных камісій да яго прыязджала, каб пацвердзіць, што праўда на яго баку. Бо фактычна нічога не змянілася і аказалася, што праўда на баку тых, у каго "ўлада і долар". Іншымі словамі, на баку начальства. У нас склалася так, што ў каго ўлада, у таго і долар. Без улады няма долара, а без долара няма ўлады.

У прынцыпе, гэта ісціна вядомая даўно, прыкладна з той пары, калі чалавек стаў сябе адчуваць грамадскай жывёлай і стварыў першыя інстытуты ўлады. Праўда, "просты чалавек" гэтым не вельмі цікавіцца. Нешта разумець ён пачынае толькі тады, калі "гром грымне" непасрэдна над яго галавою. У гэтым выпадку працэс асэнсавання рэчаіснасці становіцца імклівым. Нешта падобнае здарылася з Васілём Ігнатавічам.

Я яго ведаю з 1997 года, і працэс асэнсавання ім даволі простых ісцін адбываўся на вачах. Спачатку Масло дабіваўся справядлівасці на раённым, потым — на абласным, затым — на рэспубліканскім узроўнях. Ён тады яшчэ верыў, што "баяры дрэнныя, а цар добры". Нарэшце, дайшоў да Адміністрацыі прэзідэнта. Калі і тут атрымаўся поўны "аблом", Васіль Ігнатавіч задумаўся. Вынікам роздумаў стаў працытаваны вышэй ліст.

Ну і вельмі добра, што чалавек, хоць і са спазненнем, але разабраўся. Можна, канешне, задурыць галаву дэлегатам "усебеларускага хурала", кінуўшы ім тое-сёе з панскага стала, можна абдурыць яшчэ нейкую колькасць людзей, якія спыніліся ў сваім развіцці недзе ў 1991 годзе. Васіля Ігнатавіча Масло, думаю, абдурыць ужо немагчыма. Я лічу, што праз нейкі час ён зразумее і тое, што ніякая газета і ніякі журналіст яму таксама не дапамогуць.

Дапамагчы сабе ён можа толькі сам. Згодна з эсэраўскім лозунгам "у барацьбе заваюеш ты права сваё". Толькі так, Васіль Ігнатавіч, толькі так!

Андрэй СЯРЖАН.

Валерый Шчукін будзе арыштаваны на 10 сутак

6 чэрвеня суд Ленінскага раёна Мінска, разгледзеўшы адміністрацыйную справу ў дачыненні да вядомага грамадскага дзеяча і журналіста Валерыя Шчукіна, пастанавіў падвергнуць яго адміністрацыйнаму арышту на 10 сутак.

Шчукін быў абвінавачаны ў непадпарадкаванні законнаму патрабаванню супрацоўніка міліцыі (артыкул 166 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях Рэспублікі Беларусь). 18 мая, падчас правядзення ў Мінску ў Палацы Рэспублікі другога Усебеларускага народнага сходу, каля 19 гадзін вечара Шчукін знаходзіўся на праспекце Францішка Скарыны, непадалёк ад Кастрычніцкай плошчы. Ён не выкрыкваў лозунгаў, у руках не трымаў ніякіх плакатаў. Некалькі дзесяткаў супрацоўнікаў міліцыі ў цывільным спрабавалі выдаліць з тратуара прысутных людзей, якія выказвалі пратэст дэлегатам форуму, якія раз'язджаліся з плошчы пасля сходу. Шчукін запатрабаваў тлумачэнняў, за што і быў затрыманы.

У судзе былі дапытаны 7 супрацоўнікаў міліцыі, паказанні якіх адрозніваліся. Некаторыя заяўлялі, што Шчукін нецэнзурна лаяўся, хапаў іх за адзенне, спрабаваў выскачыць на праезную частку і гэтай далей. Таму яны прынялі рашэнне яго затрымаць. Толькі адзін з супрацоўнікаў міліцыі сказаў, што загад затрымаць менавіта Шчукіна яны атрымалі па рацыі.

Сведкі, заяўленыя Шчукіным, далі прама супрацьлеглыя паказанні: ён знаходзіўся на мерапрыемстве як журналіст, а супрацоўнікі міліцыі ў цывільным, не прадставіўшыся, пачалі літаральна выштурхоўваць людзей з тратуара да ўваходу ў метро.

Шчукін не прызнаў сваёй віны, заявіўшы, што закон прадпісвае выконваць толькі законныя патрабаванні супрацоўнікаў міліцыі. У дадзеным выпадку сама міліцыя дзейнічала з грубым парушэннем закону. Таму ў яго дзеяннях не было саставу правапарушэння і ён прасіў суд спыніць вытворчасць па справе. Яго прадстаўнікі — адвакат Таццяна Вардомская і прафесар, кансультант Беларускай асацыяцыі журналістаў Міхаіл Пастухоў таксама абгрунтавалі адсутнасць якога-небудзь парушэння закона ў дзеяннях Шчукіна.

Аднак суддзя Аляксандр Шылько палічыў, што Валерый Шчукін парушыў закон і пастанавіў падвергнуць яго адміністрацыйнаму арышту на 10 сутак.

Генадзь БАРБАРЫЧ.

ИНИЦИАТИВА

На первый, второй рассчитайсь!

Известно, с какой основной проблемой столкнулись члены известной "пятерки" политиков, принявших решение участвовать в президентских выборах, — Павел Козловский, Семен Домаш, Михаил Чигирь, Владимир Гончарик и Сергей Калякин. Принимая во внимание тот факт, что будущий кандидат, которого назовут единым, очевидно, столкнется с препятствиями в регистрации в Центризбиркоме, было принято решение собирать подписи и идти к регистрации отдельными командами. Что ж, решение вполне логичное. Только вот проблема, с которой автоматически столкнулась "пятерка", вполне может похоронить в будущем все благие намерения.

Суть этой проблемы заключается в следующем: отсутствие четкого и ясного сообщения о едином кандидате. Как объяснить избирателям, Кремлю, загранице, КТО, в конце концов, будет стоять в единственном числе в избирательном бюллетене рядом с фамилией Александра Лукашенко? Кто он, единый кандидат? Считаю: объяснить это нужно уже сейчас, а не за две-три недели до выборов. Это нужно сделать, чтобы избежать путаницы в умах будущих избирателей, в умах служащих администрации президента России, в умах американских конгрессменов.

Притчей во языцах уже стал недавний случай в Москве, когда у четверых из "пятерки" спросили на пресс-конференции, кто из них собирается быть президентом. Ответ, по слухам, был простым до нелепости: "Мы". Очевидно, что такое положение вещей, такая размытость внешнего сообщения о подготовке демократической общественности Беларуси к президентским выборам не могут устраивать никого — ни Москву, ни Брюссель, ни Вашингтон, ни нас, избирателей. Короче, мы попали в ловушку.

Какой же из нее выход? Предлагаю простой, как грабли, способ. То бишь скомандовать кандидатам: на первый, второй рассчитайсь! Если чуть подробнее, то считаю, что необходимо создать специальный Совет, в который включить ведущих социологов, политологов, писателей, в общем, представителей интеллектуальной элиты нации. Затем нужно поручить этому Совету расположить претендентов по ранжиру: к примеру, Михаил Чигирь — номер первый, Павел Козловский — номер второй, Владимир Гончарик — номер третий, Семен Домаш — номер четвертый, Сергей Калякин — номер пятый. И с этой минуты претендента в кандидаты, которому присвоен первый номер в списке (в данной ситуации, Михаила Чигиря), объявить единым кандидатом от широкой демократической коалиции. Установить правило "эстафетной палочки", которое гласит: если кто-то из кандидатов по той или иной причине выпадает из списка (нерегистрация, отказ от участия в выборах, репрессии и т.д.), его место, то есть место единого кандидата, автоматически занимает тот кандидат, который является в списке следующим.

При этом желательно, конечно, оставить дверь "пятерки" открытой. Пусть приходит каждый, кто будет отстаивать в своей программе демократические ценности и будет способен собрать сто тысяч подписей. Пусть приходит, и мы ему скажем "Здрасьте! Пройдите и получите на основании решения Совета Ваш порядковый номер".

Реализация моей скромной инициативы поможет, на мой взгляд, нашим демократам убить сразу двух зайцев: во-первых, способствовать созданию группы (пятерки, шестерки, десятки) НЕЗАВИСИМЫХ претендентов на президентское кресло, способных собрать свои команды и сто тысяч подписей, и, во-вторых, обрисовать ясный и понятный внешний MESSAGE (то есть, сообщение) о едином кандидате. Для Запада. Для Кремля. Для нас.

Александр СИЛИЧ.

ПУЛЬС

У горадзе Барань небяспечная вада

Як паказаў бактэрыяльны і хімічны аналіз пітной вады ў горадзе Барань Аршанскага раёна Віцебскай вобласці, пітной яе назваць нельга.

Вада была ўзята з пяці артэзіянскіх свідравін і дванаццаці грамадскіх калодзежаў Барані. Толькі ў дзвюх свідравінах пітная вада па паказчыках колернасці адпавядае патрабаванням Санітарных правіл і норм. У дзвюх свідравінах паказчык мутнасці перавышае дапушчальныя значэнні ў 2 і 4 разы. Ва ўсіх пробах пітной вады значнае перавышэнне ўтрымання жалеза (4—6 разоў). Толькі ў трох калодзежах утрыманне бактэрый кішэчнай палачкі адпавядае нормам; у двух калодзежах гэты паказчык перавышае нормы больш чым у 260 разоў. Не вытрымлівае пітная вада патрабаванняў норм і па ўтрыманні нітратаў.

Ірына МАРЫСКІНА.

Змагаюцца са смеццем

Рэканструкцыя Мінскага смеццеперапрацоўчага завода будзе завершана на працягу чэрвеня бягучага года.

Завод быў спынены сёлета ў сувязі з перапрафіляваннем вытворчасці. Яно выклікана тым, што кампосты, выраблямыя прадпрыемствам з адыходаў, мелі абмежаваны рынак збыту з-за значнага ўтрымання солей цяжкіх металаў і бітага шкла.

Зараз на вытворчых плошчах завода, размешчаных у мінскім прамысловым вузле "Шабаны", устанаўліваецца галандскае абсталяванне прадукцыйнасцю 40 тон у гадзіну па прэсаванні цвёрдых бытавых адыходаў. Такая тэхналогія дазволіць максімальна ўшчыльніць адкіды перад іх утылізацыяй на новым палігоне, які будуецца каля вёскі Трасцянец Мінскага раёна.

Марат ГАРАВЫ.

Забаранілі ездзіць цяжкім машынам

Часовыя абмежаванні на праезд цяжкавагавых транспартных сродкаў па аўтамабільных дарогах уведзены на тэрыторыі ўсёй Беларусі.

Абмежаванні будуць дзейнічаць да канца жніўня для транспартных сродкаў з нагрузкай на вось больш за 6 тон па аўтамабільных дарогах з асфальтабетонным пакрыццём. Рух дадзеных транспартных сродкаў забаронены ў дзённы час сутак з 10 да 22 гадзін пры тэмпературы паветра вышэй за 25 градусаў. Аднак рух згаданага аўтатранспарту дазволены ў начны час з 22 гадзін вечара да 10 гадзін раніцы.

Абмежаванні не закрануць транспартныя сродкі, якія ажыццяўляюць перавозкі скорапсавальных грузаў і перавозкі, звязаныя з прадухіленнем або ліквідацыяй надзвычайных сітуацый.

Па словах спецыялістаў, абмежаванні ўводзяцца ў сувязі з тым, што павелічэнне тэмпературы паветра ўлетку ў дзённы час да 25 градусаў і вышэй адмоўна адбіваецца на якасці дарожных пакрыццяў. За перамяшчэннем транспартных сродкаў будзе арганізаваны пастаянны кантроль. На аўтатрасах павінны быць своечасова ўстаноўлены адпаведныя знакі. За пашкоджанні дарог, выкліканыя рухам транспартных сродкаў з парушэннем устаноўленых абмежаванняў, вінаватыя будуць прыцягвацца да адказнасці ў адпаведнасці з заканадаўствам.

Аляксей АРЭШКА.

Чаму здохлі 270 гусей

Кармянская птушкафабрыка (Гомельская вобласць) прызнала сваю віну ў гібелі 270 гусей, якія былі перададзены жыхарам пасёлка Свяцілавічы Веткаўскага раёна ў рамках праекта Гомельскага рэгіянальнага агенцтва эканамічнага развіцця.

У канцы красавіка агенцтва, якое рэалізуе праект "Устойлівае развіццё пасёлка Свяцілавічы", перадало жыхарам гэтага населенага пункта для развядзення 400 гусей. Згодна з ідэяй праекта, гусегадоўля павінна была садзейнічаць эканамічнаму развіццю пасёлка і самазанятасці яго насельніцтва. Кармянская птушкафабрыка сваю віну прызнала і бліжэйшымі днямі паставіць жыхарам Свяцілавіч 270 новых птушанят. Рэалізацыя праекта працягваецца.

Ірына ШАНЦАВА.

Будзем з нафтай!

7 чэрвеня ў Мінск з аднадзённым візітам прыбыла дэлегацыя Ханты-Мансійскай аўтаномнай акругі Расійскай Федэрацыі на чале з губернатарам — старшынёй урада акругі Аляксандрам Філіпенкам.

Мэта візіту — абмеркаванне з кіраўніцтвам Беларусі пытанняў пашырэння гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва. Плануецца абмеркаваць пытанні двухбаковага супрацоўніцтва ў галіне здабычы і перапрацоўкі нафты, перапрацоўкі драўніны, а таксама ўдзел беларускіх арганізацый у будаўнічых работах у Ханты-Мансійскай акрузе.

Паводле звестак беларускай статыстыкі, з Ханты-Мансійскай аўтаномнай акругі імпартуецца 75 працэнтаў ад усёй нафты, якая ўвозіцца ў Беларусь.

Ірына САЗАНОВІЧ.

О спорте требуется мужской разговор

Все хорошо, прекрасная маркиза?

Владимир ДОВЖЕНКО

...Трое суток добиралась белорусская делегация на европейский чемпионат по таэквандо среди юниоров в испанскую Памплону, преодолев на автобусе за это время без малого три с половиной тысячи километров.

В целях экономии времени — не опоздать бы на мандатную комиссию — питались прямо в салоне, за исключением тех случаев, когда становились на положенный, согласно международным правилам, восьмичасовой отдых для водителей. Поскольку средство передвижения было рассчитано всего на 24 посадочных места, спать приходилось на полу. Главный тренер, известнейший в прошлом спортсмен, вдосталь в свое время наездившийся в разные страны на перекладных, неоднократно испытавший "комфорт" этого же автобуса, и один из официальных представителей, для того, чтобы освободить на ночь больше места для отдыха юным спортсменам, и так скрючившимся "в позе лобзика" на неудобных для сна сиденьях, устраивался в спальнике прямо на земле, благо самые первые дни апреля в Европе выдались не очень холодными. Заболеть не боялись, но отсутствие врача налагало на всех еще большую ответственность.

"Чудо техники", имевшее крейсерскую скорость не выше 90 км в час, покорно плелось в правом крайнем ряду по превосходным автобанам Германии и Франции, иногда позволяя себе обогнать грузовик. Невысокие горы мотор брал с первого раза, но когда на границе с Испанией выросли Пиренеи, стало ясно — не потянет, придется двигаться в объезд. Дальше, но зато надежнее.

Успели не только на комиссию и жеребьевку, но еще осталось время хотя бы как-то отойти от изнурительной дороги и разогреть онемевшие мышцы ног.

Как оказалось, таким "дедовским" способом добирались только мы. Все давно уже используют самолеты, даже географические соседи испанцев — французы и португальцы. Российские спортсмены избрали воздушный путь еще несколько лет назад, а хитрые украинцы, посоветовавшись с командами из Прибалтики, договорились вместе встретиться в Варшаве, нанять в складчину современный "Мерседес" и продолжить путь сообща. Вместе, как известно, легко и батьку бить.

При нашем первом появлении в оргкомитете соревнований распорядители привычно ждали слезных просьб разместить в гостинице подешевле, подыскать общежитие, какой-нибудь пансион для сирых и убогих. Скупая мужская слеза срабатывала похлеще дамского обморока и ключи от жилья с минимальной ценой и максимальными удобствами, наличие которых по минским меркам тянуло на четырехзвездочный отель, становились собственностью команды...

В шикарной ванной быстро смывалась усталость, дорожная пыль, но гадливое воспоминание унижения и попрошайничества прилипало надолго. Ну что поделаешь, когда родной Минспорт мог оплатить в этой поездке проживание и питание лишь пяти спортсменам, для остальных же проблема финансов решалась совсем другим, частным способом.

***

В конце марта с привычным шумом и гамом, сопровождающими любое мероприятие, в котором принимает участие или замешан один ну очень известный человек, во Дворце Республики состоялось отчетно-выборное Олимпийское собрание. Оно прошло организованно и послушно, при участии сильных и умных спортсменов, тренеров, функционеров, одним словом, цвета белорусской нации. У каждого из присутствующих, безусловно, нашлись бы претензии, пожелания, разумные предложения по подъему белорусского спорта, который в последние годы начал хиреть на глазах.

Олимпийские награды, большей частью завоеванные атлетами, начинавшими спортивный путь еще в советские времена, за редким исключением, украсили только верхушку айсберга. Весь же массовый спорт забыт, брошен на произвол судьбы. Десятками закрываются спортивные секции, свертывается работа в школах, училищах, на всех ступенях образования. Неимоверно выросла цена спортинвентаря. Из-за низкой заработной платы уходят тренеры. Разрухой и запустением встречают одиноких фанатов обветшалые стадионы и площадки.

Мужского и серьезного разговора, увы, не получилось. Все единогласно были довольны и согласны. Ни один из полпредов многомиллионной армии физкультурников и спортсменов не воздержался при избрании нового старого президента НОК! (В кулуарах, да и потом, когда пришло время, согласно чисто русскому обычаю в Беларуси, "замочить" событие, разговоров, содержание которых шло в пику принятому решению, было тьма!) Вообще же, чисто виртуально, создалось впечатление, что приглашенные входили во Дворец все как один с уже заранее поднятой правой рукой, испытав в связи с этим некоторые сложности лишь в гардеробе, да, пожалуй, еще и в туалете. Результат голосования превзошел все ожидания. Даже не пришлось использовать ноу-хау мадам Ермошиной с досрочным голосованием. Зачем? Все хорошо, прекрасная маркиза.

"Учиться" на спортсмена сейчас не в моде, разве что только на хоккеиста, да и то с оговоркой. Вдруг этот жор пройдет? Среди "ценных" специальностей в Беларуси тренеры и спортсмены стоят на десятом месте — 74 у.е. Выше и ниже расположились водители — 76, продавцы и повара — 62 доллара. О, я чувствую, вас интересует, кто получает меньше всех? Конечно же, колхозники, ведь живем мы в аграрной стране. А банкиры, милиционеры? — спросите вы. Можно назвать и их зарплаты, но, мне кажется, в контексте нашего разговора более уместным будет познакомить вас с подслушанным однажды новым "прочтением" хорошо вам известной притчи. Было у отца три сына: милиционер, банкир и спортсмен...

***

Вернемся к всенародно любимому хоккею. Который, как известно, патронирует сам всенароднолюбимый. Тут делишки обстоят получше на первый взгляд, чем в любом виде спорта, будь тот даже трижды медаленосным. "Потемкинские" ледовые дворцы, понатыканные в областных центрах и столице, готовые в любой момент принять в свою прохладу истинных ценителей и знатоков хоккея (не оттого ли даже после полуночи в Бресте вокруг дворца сияет иллюминация?), лишь создают видимость благополучия (я уже не говорю об их стоимости!).

На самом деле, даже на высоком профессиональном уровне, во время проведения национального чемпионата проблем существует прорва. Чего стоит хотя бы история, когда хоккейный клуб "Минск" не смог до последнего дня найти деньги на поездку на международный турнир, право на участие в котором завоевал сам! Да что там турнир, когда в ходе первенства Беларуси тренерский штаб ежедневно мучила мысль: где бы купить подешевле клюшки (цена одной, скажем так, профессиональной, стоила в прошлом сезоне, по коммерческим ценам, 35 долларов).

Совсем другое дело — идея-фикс главного хоккеиста страны, национальная сборная, в составе которой, за вычетом всего лишь одного хоккеиста из новополоцкого клуба, играют сплошь легионеры... Нате вам, "даражэнькія", денежки и с портретиками, и в рубликах, только займите еще разок это "пачэснае" восьмое место. К слову, "обломался" бы им сейчас этот результат, каждый получил бы премиальные больше той суммы, что тратится в год на развитие, к примеру, конькобежного спорта (10 олимпийских комплектов наград) или фигурного катания (4 медали).

Сравнивать со многими другими, неолимпийскими видами спорта нет смысла: они находятся в такой глубокой финансовой яме... И это в стране, где спорт возводится в ранг государственного дела, где каждому-де воздается по труду, а не по прошлым способностям.

Интересная деталь. Если сравнить сумму, выделенную из бюджета в начале года, с той, которая в итоге достается федерациям, получится очевидная нестыковка. В сторону, разумеется, уменьшения. Куда уходят чемпионы, мы знаем. Торговать на рынок, в рэкет, в депутаты, в бандиты... Но вот что происходит с "утечкой" финансов, непонятно. Если, допустим, крохи эти перебрасываются с одного вида на другой, так не совсем разумно. Может, копятся под что-нибудь более важное, стоящее, о чем даже думать не велено? Тогда другое дело! Надо поддержать. Кто бы против, мы — никогда. Однако все хорошо, прекрасная маркиза... Все хорошо...

***

Так вот, чтобы начать заниматься тем же хоккеем, необходимо будет трижды подумать, прежде чем раскошелиться. Не всякий семейный бюджет "потянет" такое увлечение любимого чада. Точнее, каждая из 10, а то и более семей уже после первого раза взвоет. А как же иначе, когда самая дешевая клюшка стоит без малого десять долларов! А коньки, форма? Тут хоть сегодня подними зарплату до 100 долларов — ни фига не получится. А вы знаете, сколько "завесит" отличное, планирующее копье? 1000, естественно, долларов. Спортивный диск — в два раза дешевле. Цены на спортинвентарь атомные.

Не удивительно, что количество желающих заниматься в секциях практически по всем видам катастрофически сокращается. Хотя, как известно, молодежь без спорта не может. Ведь это ее образ жизни! Но... Как шутят сами тренеры, сейчас в секции не набирают, а собирают. Те же юноши и девушки, которые нашли в себе силы и изыскали возможности продолжать тренировки, несмотря на огромное количество окружающих соблазнов, возможностей заработать больше — тем же мытьем машин на перекрестках! — и добились определенных успехов, все равно, раньше или позже, стремятся уехать играть в клубы других стран, зачастую даже третьеразрядных. И их, по большому счету, не нужно судить.

Ну как можно совершенствовать спортивное мастерство в национальных чемпионатах, уровень которых, если оценивать по выступлениям на международной арене, ниже даже того (пардон, но это почти цитата одного белорусского "классика"), что ниже колена! О каком повышении мастерства может идти речь, когда количество талантливых тренеров сократилось, и, например, в Брестской области осталось всего 10 наставников высокой квалификации. Кто-то в поисках лучшей доли уехал работать по специальности и готовит кадры, которые обыгрывают его же воспитанников, за границу, другие соблазнились работой в казино, на таможне... Впрочем, им есть из чего выбирать. Что делать тем, кто еще тренирует доверчивых детей в глубинке?

***

В последнее время нас отучили от громких побед хоккеисты, ватерполисты, футболисты, гандболисты, шахматисты, шашисты, волейболисты (тьфу, рука устает печатать!), баскетболисты (я никого не забыл?) — одним словом, представители самых массовых видов спорта, дающих их поклонникам не только мастерство, но и здоровье. Ладно, на уровне первых сборных (мы к этому как-то привыкли, к сожалению), так ведь проигрывают направо и налево все, кому не лень: юношеские, молодежные сборные. Юноши и девушки. Хорошо, хоть еще инвалиды выигрывают на Параолимпийских Играх, а получают, к слову, за победы в несколько (чуть было не написал "десятков") раз меньше, чем их более счастливые по жизни коллеги. Куда все подевалось, позвольте спросить? Только — кого спросить?

В принципе, ведь без разницы, кто руководит той или иной отраслью, скажем, строитель — финансами, работник сельского хозяйства — олимпийским движением и всем спортом, та же кухарка — государством. Главное, чтобы дело делалось, и если оно получается — флаг им в руки. А если нет? Если все перевернуто с ног на голову и сбои происходят совсем не по вашей вине или вине спортсменов... И все это прекрасно видят и понимают. Что, выходит, по-прежнему, как и семьдесят лет, молчать? Получается ведь так. Тогда зачем на кухнях, в пивнушках, после собраний, втихаря говорить обратное?

Да, действительно, страна пришла в такой упадок, что расхлебывать кашу будет еще не один президент. И в спорте — тоже. Одумайтесь, люди! Вам же не страшен был на ковре или в секторе стадиона любой соперник, вы ведь привыкли побеждать, а ваши воспитанники это чувство уже забывают и зачастую не по своей вине. Но они-то надеются прежде всего на вас.

***

Демократическая страна, в которой все единогласно голосуют "за", уже не страна. Это — рай. Но на земле его точно нет. Покажите мне еще таких счастливчиков, где они живут. А может, действительно не ту страну назвали Гондурасом?

...В народе говорят, что лошадь дорогу домой сама найдет, подразумевая, что поездка назад всегда проходит легче. Действительно, возвращение из Испании, несмотря на то же расстояние, проходило веселее. И поднадоевшее за неделю меню из консервов, сала и сухарей казалось совсем и ничего. К тому же урожай медалей, завоеванных в Памплоне, — золотая, серебряная и две бронзовые — поднимал настроение и был очень кстати в случае задержки на границе в Бресте: смотрите, мол, что мы на Родину везем. Приходилось спешить. Во время поездки родилась идея вернуться в Минск на денек раньше, сэкономив на этом командировочные и добавить их к смете следующих соревнований сезона: чемпионатам мира во Вьетнаме и Корее. Туда ведь автобусом не доберешься, а значит — экономить-то не на чем!

ЧУЛІ?

Мінчанін Аляксандр Халецкі склаў, магчыма, найвялікшую рускамоўную крыжаванку ў свеце

41-гадовы мінчанін Аляксандр Халецкі склаў крыжаванку, якая прэтэндуе на званне найвялікшай рускамоўнай крыжаванкі ў свеце. Яго тварэнне ўключае 9 тысяч слоў, якія змяшчаюцца ў больш чым 55 тысячах квадрацікаў на палатне памерамі 117 на 121 сантыметр.

Як паведаміў БелаПАН Аляксандр Халецкі, ідэя скласці "крыжаванку-гігант" прыйшла да яго даволі нечакана: каля двух гадоў таму ён зламаў нагу і вымушаны быў працяглы час знаходзіцца дома. Паспрабаваўшы да таго свае сілы ў якасці фотакарэспандэнта, слесара, майстра народных рамёстваў, Халецкі пасля пераломy нагі часова знаходзіўся без работы і, каб не марнаваць час, пачаў вывучаць розныя кнігі і энцыклапедыі. У іх ён адшукваў і збіраў цікавыя, рэдкія ва ўжытку словы. Пасля іх сістэматызацыі Халецкі прыступіў да складання крыжаванкі, на што пайшло каля чатырох месяцаў.

Калі верыць Кнізе рэкордаў Гінеса, то самую вялікую крыжаванку склаў Роберт Таркот з Канады ў 1982 годзе. Яна складалася з 12 тысяч 489 слоў па гарызанталі і 13 тысяч 125 па вертыкалі (усяго 25 тысяч 614 слоў), якія ўмяшчаліся ў 82 тысячы 951 клетачку. Памер крыжаванкі складаў 3,55 квадратных метра.

Аляксей АРЭШКА, БелаПАН.

КАНФЛІКТ

Палонныя калгаснікі паднялі рукі ўгору

Не ўсе спяць начамі ў вёсцы Паставічы. Сям'я старшыні калгаса працуе. Сам Уладзімір Лазаравіч, яго жонка і нявестка, сын Вячаслаў робяць важную справу. Яны загружаюць і начамі вывозяць сваё і калгаснае дабро і недзе хаваюць за межамі калгаса

Пра старшыню калгаса "Дружба" Старадарожскага раёна я пісаў у артыкуле "Тры прысуды калгаснаму ладу". Газета "Народная воля" надрукавала яго 9 лютага 2001 года, якраз напярэдадні справаздачна-выбарнай кампаніі. Прыводзіліся такія факты: палову ўраджаю-2000 згнаілі на зернекомплексе, сям'ю старшыні абслугоўваюць дзве легкавыя машыны, на іх расходуецца паліва больш, чым на ўвесь калгасны аўтапарк, несправядліва размяркоўваецца жыллё і іншае. Карацей кажучы, матэрыялу хапала на тры крымінальныя справы.

І вось вясковы люд сабраўся на справаздачна-выбарны сход. На сходзе ўсе факты, якія адзначаны ў артыкуле, агучвалі некаторыя калгаснікі, і іх ніхто не абверг. Іх прызналі. Інакш і быць не магло: у вёсцы ўсе ўсё ведаюць, там нічога не ўтоіш. Іншая справа, што вёска жыве ў сістэме рабства, і людзі, як правіла, маўчаць.

Прамаўчалі і на гэты раз. Вяскоўцы ўжо прывыклі, што старшынь калгасаў прызначае раённая ўлада. На сходзе прысутнічаў старшыня райвыканкама. Ён прыехаў ратаваць Уладзіміра Катка і прапанаваў абраць яго старшынёй калгаса на другі тэрмін. Амаль усе моўчкі паднялі рукі. Працэдура нагадвала вайну: палонныя заўсёды паднімалі рукі ўгору. Так і тут. Вёска яшчэ на два гады здалася ў палон Уладзіміру Лазаравічу.

Пасля сходу, адчуваючы беспакаранасць, старшыня пайшоў у разнос. Крадзяжы калгаснага дабра сталі адкрытымі, паводзіны нахабнымі, а адносіны да людзей больш жорсткімі. Вось некалькі фактаў.

У мінулым годзе за кошт дзяржбюджэту планавалася пабудаваць для калгаса пяць катэджаў. Пабудавалі чатыры. Будаўнікі здалі аб'екты "пад ключ". Аднак старшыня закупіў за кошт калгаса імпартную сантэхніку і забраў яе сабе. А затраты спісаў на будаўніцтва домікаў. Купілі для калгаса імпартную бензапілу. Старшыня забірае яе сабе, а калгасу аддае зношаную. Прадаюць калгасную бульбу. Сын старшыні за рулём, а жонка — гандляром. Колькі прадалі бульбы і па якой цане — ніхто не ведае.

У мінулым годзе п'яны Вячаслаў Каток, сын старшыні, ломам разбіў тры калгасныя легкавыя машыны. Тады мне падумалася, што гэтая сям'я ўжо нічым не здзівіць. Памыліўся. Днямі жонка старшыні выехала на калгаснай "Ніве"... пасвіць кароў. Гэта было цікавае відовішча, калі яна на машыне па ямах і купінах ганялася за каровамі. Апошні піск моды.

Трэба дадаць, што ўсё гэта не застаецца без увагі праваахоўных органаў. У пракуратуры Старадарожскага раёна набралася ўжо больш за дваццаць тамоў матэрыялаў пра слаўныя справы калгаса "Дружба" і яго старшыню. Але пракурор санкцыі на прыцягненне да адказнасці Уладзіміра Катка не дае.

А цяпер пра галоўнае. Хутка прэзідэнцкія выбары. Каб застацца пры ўладзе, Лукашэнку трэба разлічваць на падтасоўкі і фальсіфікацыю. А для гэтай справы патрэбны людзі паслухмяныя. Самыя паслухмяныя і адданыя ўладзе тыя, на каго заведзена крымінальная справа. Вось чаму пракурор не чапае Уладзіміра Катка. Ён уладзе патрэбны для "правільнай" арганізацыі выбараў і падліку галасоў. Але і Каток разумее, што пасля выбараў яго зорка пагасне. Таму і хапае ўсё, што трапляе пад руку.

Гудуць машыны начамі ў вёсцы Паставічы. Грузіцца маёмасць і адпраўляецца ў надзейнае месца. І так будзе працягвацца да канца выбарнай кампаніі. Саюз улады і крымінала дзейнічае.

Яўген ЛУГІН.

СПОРТ

Отлично, каратисты!

В Таллинне состоялся традиционный международный турнир по каратэ-до (версия WKF) "Кубок Будо" с участием сильнейших спортсменов из Латвии, Литвы, Эстонии, России, Казахстана и Беларуси.

Как сообщил нам руководитель делегации президент Белорусской ассоциации каратэ-до окинава годзю-рю Виктор Гриневич, белорусская сборная в пятый раз выступала в этих престижных соревнованиях и ни разу не возвращалась на родину без наград. На сей раз наиболее отличились трое каратистов. В мужских состязаниях Виталий Дьячков в весовой категории 70 кг занял первое место, Кирилл Баньков (75 кг) — третье. В абсолютной весовой категории среди женщин чемпионка мира Татьяна Позняк стала второй.

Игорь ГОЛОДОВ.

РЭГІЁН

Ільічу не шанцуе

Напярэдадні правядзення ў Глыбокім традыцыйнага свята "Квітней, Глыбоччына", прымеркаванага 2000-годдзю Хрысціянства, невядомыя асобы чорнай фарбай аблілі помнік Леніну. Акрамя гэтага на пастаменце лідэра бальшавікоў з'явіліся надпісы "кат", "пачвара" і "забойца". З'явіліся гэтыя характарыстыкі невыпадкова, бо пры савецкай уладзе сотні людзей падвергліся тут рэпрэсіям, а з больш чым двух дзесяткаў храмаў у гэтай мясцовасці ўцалелі адзінкі. Паколькі фарбы цяжка адмываліся, прыйшлося тэрмінова помнік перамалёўваць.

Кіраўнікоў не хапае

У многіх працаўнікоў калгаса імя Ільіча Шаркоўшчынскага раёна выклікала абурэнне прызначэнне адным з намеснікаў старшыні Івана М., які толькі нядаўна адбыў тэрмін пакарання ў турме. Праўда, прылюдна людзі стараюцца сваё незадавальненне не выказваць, бо невядома, чым гэта абернецца. Многія памятаюць, як гэты кіраўнік узначальваў тут гаспадарку ў 1986—1990 гадах і поспехаў не дабіўся. Зрэшты, падабраць сёння на вёсцы граматных кампетэнтных работнікаў — няпростая задача.

Не сервіс, а пакуты

Яшчэ мінулай восенню дзве пенсіянеркі здалі на комплексны прыёмны пункт вёскі Узмёны Міёрскага раёна воўну на перапрацоўку. Жанчыны аплацілі заказ, які абяцалі ім выканаць праз месяц. Толькі праз паўгода вярнулі клункі, якія праваляліся тут без усялякага руху. Сфера паслуг на вёсцы дайшла да ручкі настолькі, што ў райбыткамбінаце ніяк не здолелі вярнуць людзям 200 кг часанай воўны. Няма грошай, каб разлічыцца з часальным пунктам у Відзах і заплаціць партнёрам ранейшыя даўгі.

Пакліканыя служыць Госпаду

Ураджэнец Пастаўскага раёна Антоній Лось адразу пасля вайны скончыў каталіцкую духоўную семінарыю ў Варшаве і шмат часу адпрацаваў у храмах Польшчы. З 1989 года святар вярнуўся на Радзіму і ўзначальвае прыход у вёсцы Ідалты Міёрскага раёна. Ім створаны Цэнтр хрысціянскай культуры ў Павяцці, шмат намаганняў аддадзена вяртанню да жыцця касцёлу ў Друі. Яшчэ больш — амаль 60 гадоў аддаў душпастырскай дзейнасці на роднай зямлі святар з Глыбоцкага раёна Люцыян Паўлік, якому давялося прайсці праз ссылку і сталінскія лагеры. З яго актыўнай дапамогай апошнім часам адчыніліся дзверы раней зачыненых храмаў у Празароках, Чарневічах, Прошкаве, Лужках, Германавічах.

Старэйшы прадстаўнік каталіцкай канфесіі Віцебшчыны Л.Паўлік стаў першым на Беларусі, каго са святароў узнагародзілі вышэйшай узнагародай Ватыкана — залатым крыжам. Яго калега А.Лось за шматгадовую плённую дзейнасць атрымаў ад Папы Рымскага Яна Паўла II залаты медаль. Гэтыя ўзнагароды былі ўручаны ў Віцебскім кафедральным касцёле св.Барбары падчас урачыстасцей з нагоды 10-годдзя адраджэння каталіцкай царквы ў краіне.

Уладзімір ШЫК.

Возвращаются к другу

Голубятню во дворе своего дома построил витебчанин Валерий Кужелев. У него более 20 ручных птиц, которых он кормит и которые, улетая, вновь возвращаются к другу.

На снимке: *Валерий КУЖЕЛЕВ с голубями.*

Фото Александра ХИТРОВА, БелТА.

Паляванне на бабулек

У 100 метрах ад Магілёўскага дзяржаўнага універсітэта нядаўна адбылося сапраўднае паляванне. У якасці паляўнічых выступілі два супрацоўнікі міліцыі ў штацкім, а зверам давялося быць Ганне Васільеўне Святлічнай, 1929 года нараджэння.

Два маладых чалавекі магутнага целаскладу і высокага росту ў людным месцы схапілі кволую згорбленую бабку, трымалі яе, вырывалі сумку. Старая спрабавала вызваліцца ад іх, скуголіла, нясмела прасіла адпусціць яе. Але марна. У дадатак да палявання падключыліся дзве маладзіцы. Яны гучна смяяліся і пацяшаліся з ахвяры. Валтузня працягвалася да той пары, пакуль да незвычайнай групы не падышоў наш карэспандэнт, які выпадкова аказаўся побач. Ён, як грамадзянін і журналіст, паспрабаваў высветліць, у чым справа. Маладыя людзі, адзін з якіх візуальна здаваўся п'яным, паведамілі, што з'яўляюцца міліцыянтамі, але катэгарычна адмовіліся прад'явіць свае пасведчанні і назваць імёны і пасады. Жанчыны перасталі ўсміхацца і заявілі, што зараз падатковай інспекцыяй праводзіцца планавы рэйд па горадзе, а старая парушыла адразу тры дэкрэты прэзідэнта. Калі быць больш дакладным, то яна папросту прыгандлёўвала цыгарэтамі. Удалося даведацца прозвішча адной з іх. Гэта старшы інспектар падатковай інспекцыі Цэнтральнага раёна горада Магілёва Ала Аляксандраўна Іларыёнава.

Усе спробы карэспандэнта растлумачыць удзельнікам рэйду, што затрыманне чалавека без прад'яўлення службовых пасведчанняў з'яўляецца супрацьзаконным, ні да чаго не прывялі.

Прадстаўнікі фіскальных органаў яшчэ 40 хвілін трымалі дрыжачую ад холаду і страху бабулю і, нарэшце, павезлі яе на пад'ехаўшым міліцэйскім аўтамабілі.

Андрэй КУЗЬМІН.

Народная Воля

8 ЧЭРВЕНЯ 2001 г.

ДАЙДЖЕСТ

Македония объявляет войну?

Солдаты македонской армии.

Правительство Македонии собирается официально объявить о том, что страна находится в состоянии войны. Представитель правительства Антонио Милосоский сообщил, что эта мера позволит с большей эффективностью противостоять албанским сепаратистам. "Премьер-министр и правительство считают, что следует объявить страну на военном положении, для того чтобы можно было провести всеобщую мобилизацию, — сказал Милосоский. — Македония уже четыре месяца медлит, надеясь, что конфликт может быть разрешен мирными средствами, посредством диалога, но необходимо понять, что у нас идет война и мощные военные силы — единственная возможность достичь мира".

"AFP".

Пауэлл встретился с министром иностранных дел Эстонии

Госсекретарь США Колин Пауэлл принял в Вашингтоне министра иностранных дел Эстонии и обсудил с ним "вопрос о расширении НАТО". Об этом сообщил журналистам официальный представитель госдепартамента США Ричард Баучер. Он отметил, что состоявшаяся встреча оценивается американской стороной как "очень хорошая". Глава эстонского МИДа сообщил Пауэллу "о прогрессе, достигнутом им в рамках "Плана действий по членству", который является формулой НАТО для подготовки к вступлению в альянс". Баучер добавил, что госсекретарь США "приветствовал" приверженность Эстонии этому плану и предпринимаемые ею действия в его рамках.

РИА "Новости".

США успешно испытали мини-противоракетную систему

Национальная гвардия США завершила учения по защите территории страны от ракетных атак террористов. В ходе четырехдневной операции были успешно опробованы две системы обнаружения и уничтожения крылатых ракет. Учения проводились в районе Мексиканского залива. 11 беспилотных самолетов и 1 экспериментальный одноместный самолет, стартовавшие с земли и с носителя, находившегося в ста милях от берега, изображали крылатые ракеты. Две различные системы обнаружения — одна, принадлежащая ВВС, другая — Морской пехоте, должны были обнаружить и уничтожить цели. Находящиеся в воздухе системы при этом не вели, обороняющаяся сторона должна была лишь обнаружить цели, когда они находились в зоне досягаемости боевых средств.

Испытания прошли успешно: установленные на "ракетах" радары зафиксировали, что все 12 целей были обнаружены и захвачены системами наведения наземных батарей.

"Ассошиэйтед Пресс".

Новый министр безопасности Индонезии — против введения ЧП

Новый министр безопасности Индонезии Агум Гумелар высказал несогласие с готовящимся введением президентом Абдурахманом Вахидом чрезвычайного положения в связи с его возможным импичментом в августе. По его словам, введение военного положения "не лучшая мера по решению современных политических проблем". Это первое политическое высказывание нового министра с момента его вступления в должность. Предшественник Гумелара на занимаемой им должности был отправлен в отставку именно из-за предостережений президенту не вводить военное положение в стране.

"Рейтер".

В Стокгольме взорвался магазин автомобильных красок

В Стокгольме в результате взрыва в магазине, торгующем аэрозольными автокрасками в северном промышленном районе Vaestberga, пять человек были госпитализированы после отравления дымом. Число пострадавших, возможно, увеличится, так как пожар до настоящего времени не удалось потушить. "Более 20 человек работали в магазине, у большинства из них рабочий день закончился за полчаса до взрыва", — сообщил пресс-секретарь полиции Бьорн Писльблад. По причине сильного ветра огонь распространился на близлежащее здание, в котором расположены помещения офисов. Полиция перекрыла все пути вокруг пожара из-за опасности новых взрывов.

"Франс-Пресс".

Полицейский осужден за многократные изнасилования

Старший офицер шотландской полиции, служивший в Дамфрис-энд-Гэллоуей, Адам Кэрраферс был признан эдинбургским судом виновным в изнасиловании двух женщин. 38-летний отец двоих детей обвинялся в многочисленных нападениях на одну женщину и неоднократных изнасилованиях другой.

Атаки на одну из будущих жертв, известную как миссис Y, начались в конце 1993, вскоре после того, как она познакомилась с Кэррафером и его женой. Заходя к миссис Y в гости, Кэрраферс принуждал ее раздеваться, после чего валил на пол. Другая жертва, миссис X, рассказала суду, что она была изнасилована Кэрраферсом, пригласившим ее для разбирательства с жалобой на соседей. Вместо того чтобы выслушать ее претензии, Кэрраферс начал приставать к ней. Девять месяцев спустя Кэрраферс пришел к ней в дом одетым в полицейскую форму и силой заставил заниматься с ним сексом. Миссис X была изнасилована еще раз после того, как отказалась покончить жизнь самоубийством. Тогда Кэрраферс, придя к ней домой, попросил ее семью удалиться, а затем изнасиловал миссис X в ее собственной постели. Обе жертвы боялись сообщить об изнасилованиях, так как считали, что им не поверят.

"Би-Би-Си".

Судят Россию и Молдавию

В Европейском суде по правам человека началось рассмотрение иска к России и Молдавии, поданного бывшим террористом из Приднестровья. В 1993 году Илие Илашку был приговорен к смертной казни за убийство в 1992 году нескольких человек во время вооруженного конфликта между Молдавией и Приднестровьем. Затем смертная казнь была заменена пожизненным заключением.

За то время пока Илашку сидел в тюрьме, он успел дважды стать депутатом молдавского парламента (в 1994 и в 1998 годах), а затем принять румынское гражданство и в 2000 году стать членом румынского сената от правонационалистической партии Romaina Mare, добивающейся присоединения Молдавии к Румынии.

Теперь Европейский суд по правам человека начинает рассмотрение иска Илашку и его соратников к России и Молдавии. Илашку обвиняет две страны в нарушении нескольких статей Европейской конвенции по правам человека, заявляя, что его задержание, суд и тюремное заключение явились незаконными и, кроме того, в тюрьме его пытали и всячески унижали его человеческое достоинство.

НТВ.

ЧЕРЕЗ БУГ ТОЛЬКО С ВИЗОЙ

Как известно, с осени Польша вводит визовый режим для граждан Беларуси, России и Украины. Делается это в соответствии с требованиями Европейского Союза, в который Польша, можно сказать, неистово рвется в последние годы. Я употребил слово "неистово", потому что именно сейчас терпение поляков, кажется, на пределе. Два года назад Брюссель говорил о 2001 г., как о вполне возможной дате вступления Польши в богатый клуб западноевропейских стран. Сегодня и 2003-й и 2004 год представляются датами не вполне гарантированными.

И германский канцлер Шредер, и французский премьер Жоспен рисуют заманчивый облик Объединенной Европы, во главе которой стоит единое правительство — Европейская Комиссия. Все выглядит распрекрасно: и общая валюта евро, и собственные европейские вооруженные силы, одним своим существованием отодвигающие на второй план американское влияние в Европе. Но как только доходит до конкретики, выясняется, что и у старых членов ЕС и у кандидатов есть свои проблемы и свое видение собственной роли в союзе.

Очевидно, что Германия желает быть первой скрипкой в этом оркестре и что Франция тоже не лишена амбиций в этом плане. Есть серьезные проблемы экономического характера. Поляки, к примеру, не желают свободной продажи земли, что является одним из обязательных условий членства в ЕС. Польшу можно понять. 70 % процентов внешних банков уже в руках заграничного капитала. Остается земля — и что останется от польской суверенности? А тут еще верхушка ЕС выдвинула условие, чтобы даже по вступлении новых членов в ЕС их граждане семь лет не имели права работать в странах Евросоюза. Такой вот страх перед наплывом дешевой рабочей силы с востока. И это при том, что Запад катастрофически стареет, и пенсионеров скоро станет некому зарабатывать на достойное содержание все увеличивающегося числа пенсионеров. Но "чужаки" вызывают ксенофобию, и выйти из этого противоречия западным правительствам достаточно сложно.

В Польше чувствуют, что есть возможность оказаться членом ЕС унизительной "второй категории", о чем здесь много спорят. Но тем не менее стремятся как можно скорее выполнить все требования Евросоюза, необходимые для скорейшего вступления. Введение виз для прибывающих из-за восточной границы — мера обязательная. Поскольку граница Евросоюза отныне проходить будет не по Одеру, как в недавние времена, а по Бугу.

На днях проведено социологическое исследование, призванное отразить настроения в польском обществе, связанные с введением виз для граждан Беларуси, России и Украины. Почти половина поляков (47 %) считает, что мера будет полезной для их страны. 29 % держатся противного мнения. 43% считают, что пользу в этом случае получат и западные страны, члены Евросоюза. Надо отметить, что наиболее критически к безвизовому режиму с восточными соседями Польши настроены молодые люди, учащиеся, студенты. Наверное, потому, что у старшего поколения здесь больше воспоминаний и человеческих связей — от сталинских лагерей и высылок до последней войны и совместного строительства социализма.

Семен БУКЧИН.

Варшава.

РОБАТЫ:

нашы памочнікі ці заўтрашнія начальнікі?

(Заканчэнне. Пачатак у №№ 100–102.)

Вышэйшы розум

Калісьці ў адной з газет быў надрукаваны артыкул "Спыніце Зямлю. Я выйду". Яго аўтар — Аляксандр Балонкін, амерыканскі спецыяліст у галіне авіяцыі і касманаўтыкі, матэматыкі і вылічальнай тэхнікі, аўтар 60 навуковых работ і кніг. У адной сваёй кнізе, урыўкі з якой і былі апублікаваны ў "Народнай газеце", ён разважае аб канцы чалавецтва і з'яўленні электроннай супольнасці з вышэйшым розумам.

На Захадзе яго кніга нарабіла нямала шуму, а ў нас тая публікацыя засталася амаль не заўважанай. Таму ёсць сэнс нагадаць яе сутнасць.

Спадар Балонкін сцвярджае, што развіццё электроннага мозгу пойдзе ў мільёны разоў шпарчэй, чым чалавечага. Яму не трэба будзе дзесяткі гадоў траціць на засваенне ведаў у той ці іншай галіне, вывучэнне замежных моў, матэрыялаў навуковых канферэнцый... Ён адразу зможа карыстацца ўсёй базай даных, ведаў, назапашаных чалавецтвам за ўсю гісторыю Зямлі. Для вывучэння любой мовы яму патрэбна столькі часу, колькі патрабуецца яго для перазапісу ў сваю індывідуальную памяць базы даных гэтай мовы. Цяпер падобная аперацыя выконваецца за хвіліну, у будучым — магчыма, за секунду.

Такім чынам, робаты рэзка паскораць навуковы і тэхналагічны прагрэс. А гэта азначае, робіць вывад Балонкін, што як толькі электронны мозг абгоніць чалавечы, роль чалавека на Зямлі будзе выкананай. Ён больш непатрэбны ні лідэрам, ні прыродзе, ні Богу, ні звычайнай мэтазгоднасці. Яго месца зойме электронная супольнасць.

Чалавек як стварэнне біялагічнае, па сутнасці, вычарпаў сябе. Нагадаем, якая асноўная мара чалавецтва. Яна не пра дыван-самалёт (ён ужо ёсць), а пра бессмяротнасць. Яно пад сілу толькі робату, які можа існаваць вечна.

Чалавецтва ўжо вырасла са сваёй калыскі Зямлі, яму пара ў космас. Ды чалавек кепска прыстасаваны да работы на іншых планетах. Надта слабенькая яго біялагічная сістэма для касмічных параметраў, надта павольны яго мозг для хуткага рашэння глабальных задач Сусвету. Значыць, эвалюцыя падышла да нараджэння прынцыпова новага стварэння.

Мы ведаем, што ўсё развіццё ідзе ад ніжэйшых і простых форм да больш высокіх і складаных. Такім чынам, чалавек — не апошняе звяно ў эвалюцыі. Павінна быць наступнае, больш дасканалае. На гэта ўказваюць усе законы развіцця. З вышыні сённяшніх ведаў мы бачым толькі аднаго кандыдата на новае звяно эвалюцыі — робата.

Некаторыя пярэчаць, маўляў, не варта рабіць такія паспешлівыя вырабы. Пройдзе час, і можа з'явіцца нешта яшчэ. Што тут можна адказаць? Ды, бадай, толькі адно: спаслацца на універсальны закон Сусвету — з нічога нічога не бывае. У ім мінулае цячэ ў сучасным, у ім, у сучасным, нараджаецца будучае. Будучыня і заўсёды вырастае з сённяшняга. Яго парасткі павінны быць і заўжды бываюць у цяперашнім. Дык вось, аналіз парасткаў пераконвае ў тым, што робат — стварэнне будучага. Як у свой час чалавек "выйшаў" з малпы, так цяпер і робат "выходзіць" з чалавека. Мы бачым, што чалавек "нараджае" яго ў муках і дыскусіях.

Кожны від рыхтуе глебу для новага і дае яму жыццё. Чарвякі "далі старт" насякомым, тыя — птушкам, тыя — млекакормячым, малпа — чалавеку, які цяпер перадае эстафету электроннаму чалавеку, які зможа эфектыўна асвойваць космас. Але галоўнае нават не ў гэтым, а ў тым, які магутны будзе яго мозг. Ён будзе не толькі валодаць усёй інфармацыяй, накопленай чалавецтвам, але і ў мільёны разоў хутчэй папаўняць свае ячэйкі новымі данымі, якія будуць атрымліваць яго сабраты. Яны змогуць сапраўды ў мільёны разоў паскорыць прагрэс, зрабіць неверагодныя адкрыцці, якія чалавецтва не паспела б зрабіць да канца Сусвету.

У свеце ўсё прадумана мудра. Тут ідзе пастаянны селекцыйны адбор. Сярод жывёл, раслін выжываюць найбольш вынослівыя віды, якія ўмеюць прыстасоўвацца. Гэты закон тычыцца і чалавецтва, яму адпускаецца тэрмін для чарговага катаклізму. Толькі тая цывілізацыя паспее падрыхтавацца да яго, якая сканцэнтруе ўсе свае сілы на стварэнні, а не на разбурэнні. Які ж сэнс пераводзіць у вышэйшы клас, на больш вялікую касмічную прастору цывілізацыю, як наша, якая назапасіла столькі сіл дзеля разбурэння, столькі зла... Што ж яна можа нарабіць у Сусвеце? І таму ёй не даецца пропуск у будучыню — яна альбо змятаецца нейкім катаклізмам, накшталт сусветнага патопа, альбо замяняецца больш дасканалай формай арганізацыі жыцця, у дадзеным выпадку — электроннай супольнасцю.

Што ж чакае чалавека? Вядома, мы атрымаем у асобе робатаў не выдатных памочнікаў, а гаспадароў і начальнікаў. Не было ў гісторыі і ніколі не будзе такога, каб вышэйшы розум абслугоўваў ніжэйшы. Ці можам мы ўявіць сябе прыслугай у тых жа малпаў, якія і "нарадзілі" нас?

А мабыць, не ўсё так трагічна? Мабыць, усё развіццё пойдзе па прынцыпе кіборгаў — злучэння "мяккай" і "цвёрдай" начынкі, у выніку чаго ў чалавека з'явіцца новае, больш надзейнае цела. Да таго ж даследчыкі схільны лічыць, што звычайнага чалавека можна "перапісаць" у электроннага. Для гэтага трэба толькі зняць з канкрэтнага Пятрова ўсю яго інфармацыю і ўкласці яе ў думаючы робат, і ўжо чалавек Пятроў са сваімі думкамі і перажываннямі перайшоў у электроннага Пятрова. Ён той самы Пятроў, толькі яго "душа" ўжо ў другой, электроннай абалонцы.

Яшчэ раз падкрэслю, сказанае — не фантазія пісьменнікаў, а думкі, народжаныя ў навуковых лабараторыях. Гэта тыя праблемы, якія ўжо паўсталі перад чалавецтвам. Каб яны былі вырашаны на карысць чалавека, варта ўсім узяцца за розум. Наша надзея ў тым, што грамадзяне краін і асабліва іх палітыкі, нарэшце, працвярозяцца, скончаць усе ваенныя канфлікты і падман сваіх народаў і дружна возьмуцца за вырашэнне глабальных праблем чалавецтва — навуковых, тэхнічных, маральных...

Ці гатовы ўсе да гэтага?

У артыкуле выкарыстаны публікацыі часопісаў "Ниппония", "Deutschland", матэрыялы Радыё "Свабода".

Іван МАКАЛОВІЧ.

На здымку: *такім бачаць спецыялісты нашага будучага начальніка.*

ДУХОЎНЫ СКАРБ

Энцыклапедыя "Народнай волі", выпуск №14

Тадэвуш Касцюшка

Змагар за вольнасць і свабоду

У чэрвені 1794 года, калі паўстанне супраць царызму на тэрыторыі Польшчы і Беларусі набывала ўсё больш шырокі размах, яго галоўнакамандуючы Тадэвуш Касцюшка ў адным са сваіх зваротаў пісаў: "Літва! Землякі і суайчыннікі мае! На вашай нарадзіўся зямлі і ў запале праведным для маёй Бацькаўшчыны адгукаецца ўва мне найасаблівейшая прывязанасць да тых, сярод каго пачаў я жыццё".

Тым самым лішні раз падкрэсліваў, што каранямі сваімі ўрос менавіта ў тую зямлю, свабоды і незалежнасці для якой жадае. Апошняе немалаважна, калі прыняць пад увагу, што, на жаль, робяцца спробы "адарваць" Т.Касцюшку ад Беларусі, сустракаюцца сцвярджэнні аб яго нараджэнні на Валыні. Але ж аб сваім беларускім паходжанні барацьбіт "за вольнасць нашу і вашу" згадваў і з іншай нагоды. Прынамсі, у лісце да імператара Аляксандра І за два гады да сваёй смерці ён сцвярджаў: "Нарадзіўся я ліцвінам...".

Дзе канкрэтна нарадзіўся Касцюшка, па-ранейшаму існуюць разыходжанні. Часам называецца фамільны маёнтак Касцюшкаў Сяхновічы, які некалі належаў да Кобрынскага павета (цяпер Жабінкаўскі раён). Хоць даследчыкі ўсё больш сыходзяцца на думцы, што адбылося гэта ў фальварку Мерачоўшчына каля Косава Слонімскага павета (сёння Івацэвіцкі раён). Няма ўпэўненасці і наконт даты нараджэння. Называецца і 30 лістапада 1745 года, і 4 лютага 1746-га. Але найчасцей проста згадваецца 1746 год, як гэта, у прыватнасці, зроблена ў "Энцыклапедыі гісторыі Беларусі".

У сям'і Тэклі і Людвіка Касцюшкаў ён быў апошнім, чацвёртым дзіцем. Поўнае імя яго Андрэй Тадэвуш Банавентура. Паколькі сям'я належала да небагатай шляхты, да дзевяці гадоў выхоўваўся дома без запрашэння хатніх настаўнікаў. Пасля бацькі аддалі яго ў Любешоўскі піярскі калегіум. У 1760 годзе, скончыўшы навучанне, на працягу пяці гадоў дапамагаў маці па гаспадарцы ў Сяхновічах — бацька за два гады перад гэтым памёр. Вучобу працягваў у Рыцарскай школе (Кадэцкім корпусе) у Варшаве.

У чыне капітана, па завяршэнні вучобы, у другой палове 1769 года накіраваўся ў Парыж для авалодвання сакрэтамі артылерыі, архітэктуры і фартыфікацыі, з'яўляўся слухачом Акадэміі жывапісу і скульптуры. Т.Касцюшка належаў да высокаадукаваных людзей свайго часу. Яшчэ ў Любешаве авалодаў французскай, нямецкай, лацінскай мовамі, цікавіўся гісторыяй, літаратурай. Не кажучы аб тым, што дасканала ведаў вайсковую справу. Да ўсяго знаходжанне за мяжой спрыяла фарміраванню ў яго перадавога светапогляду. Паспрыяла гэтаму знаёмства з працамі французскіх асветнікаў. Менавіта з гэтага моманту вызначальнымі сталі для Т.Касцюшкі лозунгі свабоды, роўнасці, братэрства.

Па вяртанні летам 1774 года ў Варшаву хацеў служыць Радзіме, аднак афіцэрскай пасады не атрымаў. На той час за гэта трэба было плаціць, а лішніх грошай ні ў самога Т.Касцюшкі, ні ў яго маці, ні нават у блізкіх людзей не было. Таму ўладкаваўся настаўнікам малявання ў сям'і смаленскага ваяводы, а праз год — гетмана польскага Вялікага княства Літоўскага Язэпа Сасноўскага. Вёў урокі з яго дочкамі Людвікай і Кацярынай. Старэйшая Людвіка закахалася ў свайго настаўніка. Пачуцці былі ўзаемныя, і маладыя людзі збіраліся пажаніцца, але заўпарціўся бацька, які не жадаў бачыць зяцем беднага шляхціча.

Давялося Т.Касцюшку шукаць шчасця за мяжой. Пабыўшы крыху ў Францыі, падаўся ў Паўночную Амерыку — там якраз пачалася барацьба супраць англійскіх каланіялістаў. На сем гадоў звязаў лёс з амерыканскай арміяй. Будаваў умацаванні для аховы Філадэльфіі, узводзіў фартыфікацыі пад Саратогай, пад якой было разгромлена буйнае злучэнне англічан. Пасля гэтага на яго звярнуў увагу Джордж Вашынгтон, адзначыўшы, што Т.Касцюшка "з'яўляецца чалавекам навукі і вышэйшых якасцяў". Дж.Вашынгтон раіў Кангрэсу мець Т.Касцюшку ў далейшым на прыкмеце. А 13 кастрычніка 1783 года Т.Касцюшку было прысвоена званне брыгаднага генерала. Адначасова атрымаў ордэн Цынцыната, амерыканскае грамадзянства, пажыццёвую пенсію і зямельны надзел.

Але вабіла да сябе Бацькаўшчына. Асабліва тугу па ёй перажываў, калі чытаў Дэкларацыю незалежнасці ЗША: "...усе людзі створаны роўнымі і ўсе яны надзелены творцам некаторымі неадлучнымі правамі, да ліку якіх належаць жыццё, свабода і імкненне да шчасця. Для забеспячэння гэтых правоў знаходзяцца сярод людзей урады, якія надзяляюцца справядлівай уладай са згоды грамадзян". Сумна станавілася ад думкі, што на Радзіме ўсё не так. Поўны найлепшых парыванняў, вярнуўся ў 1784 годзе туды, дзе пастаянна знаходзіўся ў снах і светлых мроях.

І чарговы раз сутыкнуўся з праблемамі. Хацеў пагаспадарыць у родавым маёнтку, ды ён, з-за безгаспадарчасці брата, "павіснуў" у даўгах. Можна было б прадоўжыць вайсковую службу, але там, дзе панавала цемрашальства, усёдазволенасць, людзі, падобныя Т.Касцюшку, былі не патрэбны. І ўвогуле, краіна знаходзілася ў вельмі цяжкім становішчы. Заставалася пажыць у Сяхновічах, каб, самаахвярна працуючы, хоць крыху давесці ўсё да ладу.

На шчасце, і ў Польшчы знайшліся людзі, якія нарэшце зразумелі, што без рэформ краіна загіне. У 1788 годзе дзеля ажыццяўлення іх сабраўся Чатырохгадовы Сойм. Адной з пастаноў яго войска павялічвалася прыкладна ў пяць разоў. Праз год Т.Касцюшка стаў камандзірам брыгады ў войску Кароны, хоць жадаў служыць у войску ВКЛ. Ды выбіраць не даводзілася, давялося задавальняцца і тым, што прапанавалі. Вітаў Т.Касцюшка і прыняцце Канстытуцыі 3 мая 1791 года, якую ўспрыняў як першааснову да рэвалюцыйныхператварэнняў у краіне.

А тым часам міжнароднае становішча Рэчы Паспалітай стала яшчэ больш складаным. Прусія пайшла на змову з Расіяй, хоць перад гэтым клялася ў хаўрусе з Польшчай. Актывізавалі свае дзеянні рэакцыйныя магнаты і вярхушка каталіцкага духавенства. Яны правялі перамовы з Кацярынай II, заручыліся яе падтрымкай і падпісалі 27 красавіка 1792 года ў Пецярбургу спецыяльны акт, што затым быў зачытаны ва ўкраінскім мястэчку Таргавіца і ўвайшоў у гісторыю як Таргавіцкая канфедэрацыя. Асноўныя дзеянні былі скіраваны супраць рэформ і прынятай Канстытуцыі. Змоўшчыкі, разумеючы, што ў іх мала саюзнікаў, звярнуліся за падтрымкай да Расіі, і 18 мая 1792 года ім на дапамогу было накіравана стотысячнае войска.

Адна з першых бітваў адбылася каля вёскі Дубенкі на Заходнім Бугу. Дывізія, якой камандаваў Т.Касцюшка, мела прыкладна 5 тысяч салдат і афіцэраў, але яна здолела стрымаць націск амаль 20-тысячнага царскага войска, што дазволіла паўднёвай польскай арміі на чале з князем Ю.Панятоўскім адысці на новыя пазіцыі. Толькі гераізм гэты, па сутнасці, быў марным. На бок таргавічанаў хутка перайшлі многія магнаты і шляхта, здрадзіў свайму народу і кароль Станіслаў Аўгуст Панятоўскі.

Т.Касцюшка, хоць яго заслугі былі належным чынам ацэнены (атрымаў ордэн "Віртуці Мілітары", званне генерал-лейтэнанта), не змог знаходзіцца поруч са здраднікамі. 26 жніўня 1792 года ён падаў у адстаўку і паехаў у Францыю, дзе пастановай Заканадаўчага сходу 26 жніўня стаў ганаровым грамадзянінам гэтай краіны.

Для перадавой часткі Рэчы Паспалітай ніякага сумнення не выклікала тое, што трэба як мага хутчэй ратаваць краіну. Зрабіць гэта ў дадзены момант можна было толькі шляхам узброенага паўстання. У шэрагу тых, хто пачаў рыхтаваць яго, адно з першых месц належала Т.Касцюшку. У канцы 1792 года ён ужо ў Лейпцыгу — цэнтры польскай палітычнай эміграцыі, праз год — зноў у Парыжы. Як ні прыкра было, але мусіў упэўніцца, што на замежную дапамогу разлічваць не даводзіцца. Вярнуўшыся ў Лейпцыг, у пачатку верасня 1793 года прыняў прапанову ўзяць на сябе кіраўніцтва будучым паўстаннем. Пры гэтым не падзяляў думкі так званых памяркоўных, якія схільны былі толькі вярнуць тое становішча ў Польшчы, што існавала да замежнай інтэрвенцыі. Т.Касцюшка належаў да радыкальных дзеячаў, якія ў барацьбе арыентаваліся і на шырокія народныя масы, у тым ліку і на славян.

Паўстанне, як вядома, пачалося 24 сакавіка 1794 года ў Кракаве. Т.Касцюшка адразу быў абвешчаны найвышэйшым і адзіным начальнікам паўстанцкіх сіл. Адразу ж прыняў прысягу, абавязуючыся не выкарыстоўваць уладу дзеля асабістых інтарэсаў, а толькі дзеля абароны цэласнасці Рэчы Паспалітай, дзеля свабоды і незалежнасці. У гэты ж дзень у спецыяльна прынятым Акце паўстання ён выкрываў захопніцкую палітыку Кацярыны II і прускага караля Фрыдрыха Вільгельма, адзіным жаданнем якіх было "распаўсюдзіць тыранію". Яны аб'яўляліся душыцелямі свабоды не толькі ў сваіх краінах, але і ў суседніх дзяржавах. Былі прыняты таксама адозвы "Да войска", "Да грамадзян", "Да святарства", "Да жанчын".

Першая бітва з царскімі войскамі, што адбылася 4 красавіка 1794 года ля вёскі Рацлавічы пад Кракавам, завяршылася перамогай паўстанцаў. Гэта прывяло да пашырэння паўстання. Маючы на пачатку ў сваім войску 4100 салдат і 2000 сялян, Т.Касцюшка разумеў, што такой колькасці недастаткова, таму 7 мая 1794 года прыняў так званы Паланецкі універсал, у якім паказаў сябе выдатным стратэгам. Ён абвяшчаў сялян вольнымі, хоць зямлі ім не даваў. Тым самым можна было разлічваць на прыток у войска вяскоўцаў, адначасова не баяцца, што шляхта, застаўшыся незадаволенай, адмовіцца ад барацьбы.

У ноч з 22 на 23 красавіка 1794 года паўстала Вільня. На чале барацьбітоў з самадзяржаўем стаяў палкоўнік "літоўскага корпуса інжынераў" Якуб Ясінскі. Усё адбылося так нечакана, што бой працягваўся ўсяго дзве гадзіны. У палон разам з камендантам трапіла больш як тысяча чалавек. 24 красавіка быў урачыста зачытаны "Акт Паўстання Народу Вялікага княства Літоўскага". Уся ўлада пераходзіла да Найвышэйшай Рады ВКЛ, у склад якой Я.Ясінскі ўвайшоў як камендант віленскага гарнізона. А ўжо 3 мая Я.Ясінскі стаў начальнікам усіх паўстанцкіх сіл у княстве.

Агульнае ж кіраўніцтва паўстаннем працягваў ажыццяўляць Т.Касцюшка. Не ведаючы стомы, ён праяўляў здзіўляючую празорлівасць, імкнучыся прадугледзець усё, каб найлепшым чынам палепшыць сітуацыю, якая спачатку працавала на паўстанцаў, а цяпер стала крытычнай, узначальваў абарону Варшавы ад рускіх і прускіх войскаў, выязджаў у Гародню, дзе правёў вайсковую нараду і ўручыў удзельнікам паўстання ў ВКЛ пярсцёнкі з надпісам "Айчына свайму абаронцу". Але прыезд у Гародню і засмуціў: разумеў, што гэты горад не ўдасца ўтрымаць. Таму загадаў паўстанцам пакінуць Гародню і спешна накіравацца да Варшавы. Першая абарона яе адбывалася ў чэрвені 1794-га, цяпер над сталіцай Рэчы Паспалітай чарговы раз узнікла пагроза.

Становішча ўскладнілася, як ніколі. Імкліва прасоўваўся наперад са сваім войскам Аляксандр Сувораў, які атрымаў значныя перамогі. Пашырыла баявыя дзеянні Аўстрыя. Т.Касцюшка спешна папоўніў сваю дывізію рэзервамі. Разлічваў на дапамогу генерала Панінскага, але той загаду не падначаліўся. Сітуацыя знаёмая: калі судна тоне, першымі яго пакідаюць пацукі. Давялося Т.Касцюшку 10 кастрычніка заняць абарону паблізу Мацяёвіцаў. Пад яго камандаваннем знаходзілася прыкладна 15 тысяч паўстанцаў. Сілы былі няроўнымі. Расійскі корпус генерала Ферзена значна пераўзыходзіў абаронцаў за незалежнасць Айчыны і колькасна, і тым больш па ўзбраенні.

Да гадзіны дня працягвалася бітва. Тысячы паўстанцаў загінулі. Каля 1300 забітых і параненых было і ў праціўніка. Сам Т.Касцюшка атрымаў шабельны ўдар у галаву, быў некалькі разоў паранены казацкімі пікамі і толькі выпадкова застаўся жывы. 11 кастрычніка пад вялікай ахоўвай і пад імем шляхціча Шыманскага яго адправілі ў Пецярбург. Галоўнакамандуючым быў прызначаны Тамаш Ваўжэцкі, але гэта ўжо не магло змяніць зыход паўстання. 4 лістапада 1794 года А.Сувораў авалодаў прадмесцем Варшавы Прагай, пасля чаго Варшава капітулявала.

Зняволенне Т.Касцюшка адбываў у Петрапаўлаўскай крэпасці. Вызваліў яго Павел І. 29 лістапада 1796 года Т.Касцюшка ўручыў спіс з прозвішчамі сваіх паплечнікаў, якім імператар адразу дараваў свабоду. Ад прапановы "ўступіць у службу расійскую" Т.Касцюшка, аднак, адмовіўся, заявіўшы, што можа змагацца толькі пад сцягамі незалежнасці ў ЗША. У канцы 1796 года выехаў у гэтую краіну са сваім ад'ютантам пісьменнікам Ю.Нямцэвічам...

Пасля жыў у Францыі, меў сустрэчу з Напалеонам, ад супрацоўніцтва з якім адмовіўся. Не стаў пазней і на бок Аляксандра І, хоць і падтрымліваў стасункі і нават двойчы — у 1814-м і 1815 гадах — сустракаўся, слаў яму лісты, заклапочаны лёсам Бацькаўшчыны. У Парыжы ўваходзіў у эміграцкае "Таварыства рэспубліканцаў", адстойваючы аднаўленне незалежнасці Рэчы Паспалітай. А летам 1815 года пераехаў у швейцарскі горад Салюр, дзе і правёў свае апошнія дні. Не стала Т.Касцюшкі 15 кастрычніка 1817 года.

У 1818 годзе астанкі галоўнакамандуючага паўстання 1794 года былі ўрачыста перавезены ў Кракаў і змешчаны ў каралеўскім замку Вавель. У памяць аб ім быў насыпаны пад Кракавам курган. У Кракаве пастаўлены і помнік Т.Касцюшку. Ёсць яму помнікі і ў Лодзі, Вашынгтоне, Чыкага, Мілуокі, Клівлендзе, Салюры. Імя Т.Касцюшкі носяць самая высокая гара Аўстраліі, горад у штаце Місісіпі, астравы на Алясцы, адна з акруг штата Індыяна.

Пакрысе аднаўляецца справядлівасць і на Беларусі. З'явіліся вуліцы Т.Касцюшкі ў Гродне, Брэсце, Косаве, мемарыяльныя дошкі ў Гродне і Косаве. Але, несумненна, што ён заслугоўвае куды большай памяці і ўдзячнасці.

Міхась ЯНОВІЧ.

Пра Тадэвуша Касцюшку можна прачытаць:

***Юхо Я.** За вольнасць нашу і вашу. Мн., 1990.*

***Юхо Я., Емяльянчык У.** "Нарадзіўся я ліцьвінам..." М., 1994.*

ЖЫЦЦЁ ЯК ЯНО ЁСЦЬ

Доларавы ход канём?

Растуць цэны. І не на якія там "капіталістычныя" дзесятыя долі працэнта, а па-расійску, з размахам. Напрыклад, каўбасны сыр каштаваў 1900 рублёў, ды раптам стаў больш як 3000. Яйкі каштавалі ў пачатку года 600—700, сёння... 800—900 з капейкамі. Ежа пралетарыята — пельмені нядаўна (месяцы тры таму) прадаваліся па 600—700 за пачак, а сёння — па 1200.

Ды што казаць? Кожны бачыць цэннікі і адчувае штодзённа зніжэнне вартасці свайго кашалька. Чаму такое творыцца? Сёлетняе рэзкае павышэнне цэн на многія прадукты абумоўлена, лічу, абяцаннем "бацькі" ў гонцы за прэзідэнцкае крэсла павысіць сярэднюю зарплату да 100 долараў у месяц. А паколькі гэта зрабіць проста немагчыма, то трэба выкручвацца. Вось і знайшлі ход канём: рэзка павысіць цэны, выдраць у народа грошы, а пасля павысіць зарплату. Стане яна, скажам, у чалавека не 40—50 тысяч, а цэлых 100. Вось табе, раб беларускі, 100 абяцаных долараў. І раб будзе задаволены, што подбегам кінецца галасаваць за "бацьку": а як жа — сто долараў у кішэні. А што за тыя 100 тысяч ён зможа купіць нават менш, чым за сённяшнія 50, яму да лямпачкі, галоўнае 100 тысяч, сто долараў!

У магазіне акцыянернага таварыства "Масюкоўшчына" ў Мінску мужчына, паглядзеўшы на цану, — 922 рублі за дзесятак яек, жахнуўся:

— Зусім адурэлі! І куды коцімся?

Жанчына з выглядам знаўцы, гэтак звысоку, зірнула на мужчыну:

— А што вы хочаце? Камбікорм падаражэў амаль удвая.

Я не стрываў:

— А чаму камбікорм падаражэў?

Яна лыпнула вачыма і пайшла.

Колькі ж такіх у Беларусі! Далей свайго носа, свайго мізэрнага разумення не бачаць і бачыць не хочуць. Растуць цэны — ну і няхай растуць. А "бацька" ўсё роўна добры.

"Убей его!"

Іду з магазіна, што каля мінскай школы №132. Каля тэлефонаў-аўтаматаў насустрач мне з рогатам і свістам ідзе "банда": наперадзе светлавалосы-рыжавалосы "пацан", п'яны ў дошку, крычыць на мяне:

— Я тебя убью!

Вочы нічога не бачаць. Звязвацца з такой "бандай" небяспечна. І падлеткі хорам лемантуюць:

— Убей его!

І дзіка рагочуць, як шалёныя.

Чытачы, безумоўна, уяўляюць мой стан. З гэтым дзіцёнкам-алкаголікам я хутка ўправіўся б, але ж за ім — п'яны натоўп. Я пайшоў у свой дом, а яны з шалёным галёканнем пашыбавалі ў двор школы. Я пазваніў па 02, каб пад'ехалі і супакоілі п'яную банду. Паабяцалі. На другі дзень пацікавіўся, ці зрабілі што. Міліцыянт "патлумачыў":

— Па тэлефоне мы такіх звестак не даём. Прыйдзіце з пашпартам на вуліцу Караля, у аддзяленне міліцыі.

Вось так. Адным словам, пакуль не скалечаць ці не прыб'юць, на цябе не звернуць увагі.

Мікалай ДЗЕЛЯНКОЎСКІ.

ПАМЯТЬ

...С КОНФИСКАЦИЕЙ СУДЬБЫ

Народом с непредсказуемым прошлым назвал нас один западный советолог. Знал ли он, что, по сути, повторяет основополагающий принцип сталинской историографии: история есть лишь сегодняшняя политика, опрокинутая в прошлое? Кто же мы? Кем же мы были вчера? Народом, состоящим из одних предателей, палачей и доносчиков? Этот обжигающий вопрос периода тоталитарного государства, кажется, оставил нас у черты. Остановили нас факты. Да, были те, кто молчал или "стучал". Но были и другие, кто хотя бы на миг сумел распрямиться и зачастую ценою жизни в схватке с тоталитарной машиной отстоял право называться человеком.

Об этих людях полвека не упоминалось ни слова, хотя именно они могли бы стать в свой час и героями очерков о передовиках, и почетными гостями пионерских утренников. Наконец, от идейно-воспалительного оговора, от зависти-подлости-ненависти мы, к сожалению, не застрахованы и по сей день.

Один из них — уроженец Щучина Гродненской губернии **Мирон Ильич ГЛОБУС.**

Из автобиографии.

"Родился 12 февраля 1895 года в семье еврейского народного учителя. В 1911 году после смерти отца, оставшись один, я сперва занимался мелкими уроками, а затем поступил конторщиком в эксплуатационную контору в Граево, там я работал до начала мировой войны... В декабре 1918 года уехал в Советскую Россию. После краткого пребывания в Минске в январе 1919 года поступил на артиллерийские курсы в Москве...

Осенью 1921 года был зачислен слушателем Артиллерийской академии. В 1925 г. после окончания академии был оставлен при ней в качестве адъюнкта...

Мною было издано около полутора десятков печатных трудов, имею 25 изобретений, в том числе автоматическую пушку для вооружения самолетов.

В 1936 году был переведен в резерв и приказом НКО откомандирован в г. Томск в распоряжение директора Томского университета, где было поручено заведовать кафедрой баллистики.

27 января 1937 г."

Из справки на троцкиста Глобуса Мирона Ильича. Составлена 6 ноября 1936 г.

До Томска работал начальником исследовательского отдела академии в Ленинграде. Примыкал к ленинградской оппозиции, в 1935 г. за принадлежность к троцкистам, как неразоружившийся, из партии исключен и изъят из РККА.

В Томске установил тесные организационные связи с троцкистами, которые прибыли также из Ленинграда. Устраивал сборища, окружил себя соцчуждыми элементами.

На основании вышеизложенного Глобус М.И. подлежит аресту и привлечению к ответственности по ст. 58-10 УК РСФСР.

Оперуполномоченный СПО ГО НКВД мл. лейтенант Госбезопасности НОСОВ.

Из протокола допроса.

9 сентября 1936 г.

Вопрос. Вы арестованы как член контрреволюционной троцкистско-зиновьевской организации. Признаете ли Вы это?

Ответ. Нет, не признаю. Я членом контрреволюционной организации не являюсь. Никогда, ни до Томска, ни до исключения из ВКП(б), ни после исключения не состоял ни в какой организации.

Вопрос. Вы врете. Ваша причастность к троцкистско-зиновьевской контрреволюционной организации подтверждена решением парторганизации, исключившей Вас как замаскированного троцкиста-зиновьевца. Признаете это?

Ответ. Нет, не признаю.

Из приговора выездной сессии Военной коллегии Верховного суда СССР.

11 апреля 1937 г.

г. Новосибирск.

Предварительным и судебным следствием установлена виновность Глобуса в том, что он являлся участником к-р троцкистско-зиновьевской террористической организации, осуществившей 1 декабря 1934 года злодейское убийство тов. С.М.Кирова и подготавливавшей в последующие годы террористические акты против руководителей ВКП(б) и советского правительства.

На основании вышеизложенного Военная коллегия Верховного суда Союза ССР

Приговорила:

Глобуса Мирона Ильича к тюремному заключению сроком на восемь лет с поражением в политических правах на пять лет и конфискацией всего лично ему принадлежащего имущества. Приговор окончательный и обжалованию в кассационном порядке не подлежит.

Из агентурных сводок на заключенного Глобуса М.И.

6.IX.37 г.

Верхнеуральская тюрьма ГУГБ НКВД.

"Алдонов" — "О Глобусе я должен прежде всего сообщить, что он перестукивался с 28-й камерой и делал несколько попыток перестукиваться с соседними камерами.

Вот несколько примеров:

1. После прочтения статьи в газете "Правда" о вредителях в сельском хозяйстве Белоруссии и изъятии вредителей, диверсантов, шпионов из различных организаций и ЦК КП(б)Б и правительства Белоруссии в камере, как обычно, завязался разговор. Трубановский И.В. (он сам белорус) высказал предположение, что, наверное, теперь арестуют и Червякова, и Голодеда, и вообще разгромят белорусское правительство.

Ларьков: "Я не понимаю, что происходит?"

Глобус: "Что происходит? (с иронией) — вырывают корни и корешки".

Ларьков: "Неужели все наркомы троцкисты?"

Глобус: "Я Вам такого не сказал. И разве обязательно нужно только троцкистов изымать? Вы помните, чем кончилась Великая французская революция? Робеспьер захотел быть диктатором, начал рубить головы всем, кто составлял ему хоть бы малейшую оппозицию"...

Из заявления от заключенного Верхнеуральской тюрьмы М.И.Глобуса Председателю ЦИК СССР т. Калинину.

Копия: прокурору Союза ССР т. Вышинскому.

... Процедура, в результате которой живой человек, не совершивший никакого преступления, брошен в тюрьму на 8 лет, продолжалась 5—10 минут. Приговор мотивируется тем, что якобы я являюсь участником контрреволюционной организации, убившей 1.12.34 г. т. Кирова, что с февраля 1936 г. я состоял членом контрреволюционной организации в Томске и был информирован о подготавливающемся нападении на представителей партии и Советской власти.

Методы и формы следствия, применявшиеся ко мне, — антисоветские, а в некоторой части контрреволюционные. Уже со второго дня допросов они превратились в сплошное издевательство над человеком, в сплошную моральную пытку, основанную на издевательстве над чувствами гражданина СССР, мужа и отца.

За шесть месяцев следствие не смогло выставить против меня какого-либо порочащего меня материала, ибо не существовал и не существует в природе человек, который, будучи честным и морально достаточно стойким, чтобы выдержать грубость, мог бы заявить о моей причастности к какому-либо действию, направленному против Советской власти и партии Ленина—Сталина...

Я являюсь жертвой не партии, а извращения линии партии. Я являюсь жертвой не линии государства, а извращения этой линии. Приговор по моему делу узаконивает эти извращения. Поэтому он не может существовать...

29 мая 1937 г.

Выписка из протокола N 10 заседания Тройки УНКВД по Челябинской обл. от 2 октября 1937 г.

Слушали:

Дело № 15270/В по обвинению Глобуса Мирона Ильича, 1895 г.р., быв. Ломженской губ. (ныне Польша). Кадровый троцкист. Отбывая наказание в В-Уральской тюрьме, явился руководителем заключенных в борьбе за ослабление тюремного режима. Систематически клевещет на органы следствия и суда, распространяя нелепые сведения о принуждениях, угрозах и других способах добиться обвинения в к-р деятельности. Постановили: Глобуса Мирона Ильича РАССТРЕЛЯТЬ. Лично принадлежащее имущество конфисковать.

Секретарь Тройки НКВД Лейтенант Госуд. безопасности (Подобедов).

Из определения N 4н-04368/56 Военная коллегия Верховного суда СССР:

рассмотрев на заседании от 6 июня 1956 года заключение Главного военного прокурора по делу Глобуса Мирона Ильича... установила:

... Глобус М.И. неосновательно был обвинен в клевете на органы НКВД и по непроверенным агентурным донесениям сотрудников тюрьмы в том, что являлся руководителем заключенных в борьбе за ослабление тюремного режима.

Проверив материалы дела и находя доводы, изложенные в заключении обоснованными, Военная коллегия Верховного суда СССР определила: Приговор Военной коллегии Верховного суда СССР от 11 апреля 1937 года и постановление тройки УНКВД Челябинской области от 2 октября 1937 года в отношении Глобуса Мирона Ильича отменить по вновь открывшимся обстоятельствам и дело о нем производством прекратить за отсутствием состава преступления.

Художник Сергей КОЗЛОВ.

Вместо эпилога

Да, такие люди, как Мирон Ильич Глобус, не молчали. И они заслужили со стороны потомков не только поминовения. Они заслужили, чтобы будущие поколения по меньшей мере попытались услышать и понять их. В таком понимании — еще один шаг к созданию тех гарантий, которые избавят нас от "повторения пройденного".

Подготовил Игорь КУЗНЕЦОВ.

ИРОНИЗМЫ

Агрессия — ответная реакция на действия ГРЭС: отключение электроэнергии у производственных и жилищных неплательщиков.

Сберкасса — пока она была с таким названием, то не только сберегала, но и выдавала вкладчикам их деньги, а как только ее переименовали в **сбербанк,** то возвращает деньги не всегда и не всем вкладчикам.

Сочинитель — придумщик разных чинов возле начальства.

Водитель — умеет обещать и потом водить за нос.

План — это то, что намечают, утверждают, но редко выполняют.

Символичный — у него по любому поводу есть личный символ.

Неприкасаемый — не берет в руки косу: не любит косить сено.

Дорогой — она его первый раз встретила на дороге.

Выговор — наконец-то он выговорил это слово, но, увы, оно оказалось нецензурным...

Ручной — он держал все в своих руках.

Сторож — мимо него проходят сто разных рож, но что у них в карманах, он не всегда замечает...

Грамматика — грамотное употребление матерщины.

Солидарность — подарил соль соседу.

Снегопад — массовые падения прохожих, как только обледенел снег.

Скатертью дорога — это проход к накрытому праздничному столу.

Булыжник — будущий лыжник тренируется на шоссе.

Завсегдатай — вкуснятинка, которая всегда тает во рту.

Лилипут — маленький человечек весом в один пуд.

Виновник — забыл уплатить за выпитое вино.

Головокружение — пришел в баню и оказался в окружении таких же, как сам, голых парильщиков.

Мужественный — пошел в загс холостяком, а вышел оттуда женатым мужем.

Нерукотворные — дети, созданные родителями не руками.

Гусар — любитель гусиного мяса.

Грабитель — человек, который вкалывает на даче граблями.

Грязелечебница — общее собрание, где друг друга поливают грязью.

"Разойдись!" — команда, которая исполняется не только в строю, но и в загсе.

Наблюдатель — человек, который кладет на блюдо взятку своему начальнику.

Наручники — малые детки на руках у родителей.

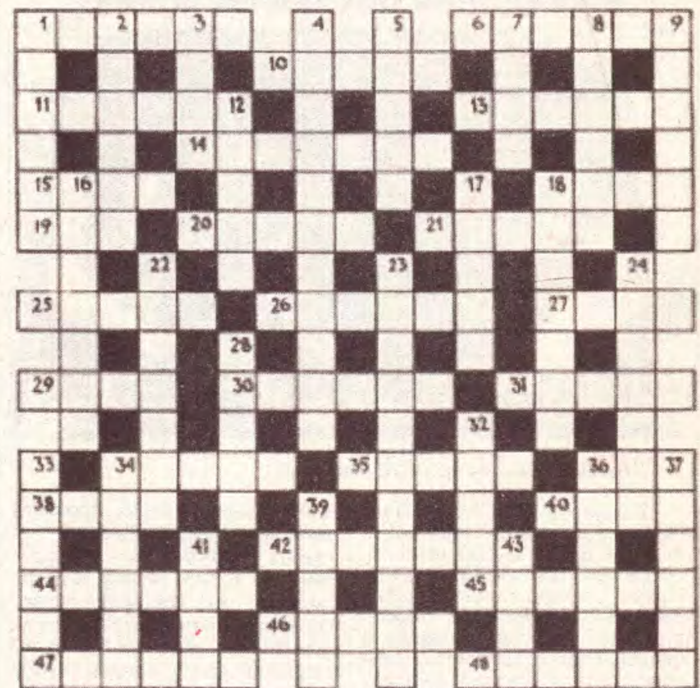
Родоначальник — заведующий родильным отделением.

Рогатка — жена, которая наставила рога своему мужу.

Романтик — человек, который из всех напитков предпочитает ром.

Яков ЛИФАНОВ.

Кроссворд

ПО ГОРИЗОНТАЛИ: 1.Металлический денежный знак. 6.Народный поэт Беларуси. 10.Торжественный смотр войск. 11.Опера Ж.Бизе. 13.Река в Сибири. 14.Ударный сигнальный музыкальный инструмент. 15.Бумага с рисунком для оклейки стен жилых помещений. 18.Французский писатель (роман "Семеро братьев"). 19.Часть предмета, ближайшая к основанию. 20.Русский живописец (запорожцы пишут письмо турецкому султану). 21.Насадка на конце трубки для регулирования выходящей струи жидкости или газа. 25.Учение о морали. 26.Особенность поведения, образ действия. 27.Часть плоскости, ограниченная окружностью. 29.Безлесная равнинная территория. 30.Хвостатое земноводное семейства Саламандры. 31.Правый приток Оки. 34.Вид искусства. 35.Система общественного, государственного устройства. 36.Толстый морской лед. 38.Пари. 40.Настольная игра. 42.Спортивные гонки на микроавтомобилях. 44.Вспомогательная шкала измерительных приборов. 45.Высшее должностное лицо в древнегреческих полисах. 46.Насыщенный ациклический углеводород. 47.Мелкозернистая горная порода. 48.Столица Турции.

ПО ВЕРТИКАЛИ: 1.Миллионная часть метра. 2.Искусственно вызываемый глубокий сон. 3.Спортивная дорожка. 4.В церквях причисление к числу святых. 5.Отрицательный электрод. 7.Ящик для опускания избирательных бюллетеней. 8.Медленный темп в музыке. 9.Расчленение (мысленное, реальное) объекта на элементы. 12.Отдельное помещение в гостинице. 16.Вид зимнего спорта. 17.Драгоценный камень. 18.Звукосигнальный прибор на автомобилях. 22.Землеройно-транспортная машина. 23.Столица государства ацтеков. 24.Кухонная посуда. 28.Серебристый жидкий металл. 32.Крупное сражение. 33.Инертный газ. 34.Водоизмещение судна. 36.То же, что мякина. 37.Часть стеблей прядильных растений. 39.Почтовый знак. 41.Млекопитающее рода кошек. 43.Русский писатель, автор повести "Бегущая по волнам".

Составил Владимир ЕСМАНТОВИЧ.

Адказы на крыжаслоў, надрукаваны ў № 98

Па гарызанталі: 2.Вынаходства. 8.Генры. 9.Рымша. 10.Гамер. 11.Града. 12.Астат. 14.Крама. 15.Нарач. 17.Прагрэсія. 21.Макака. 23.Лоцман. 25.Санфірава. 26.Нарбут. 27.Чарныш. 28.Малаточак. 31.Ласіца. 33.Іваноў. 35.Арабіноза. 39.Талер. 42.Гаіці. 44.Нагул. 45.Таран. 46.Араты. 47.Асіна. 48.Рыжае. 49.Кантрабанда.

Па вертыкалі: 1.Легар. 2.Выдра. 3.Ангара. 4.Омметр. 5.Страус. 6.Аркан. 7.Ушача. 11.Гміна. 13.Танец. 14.Крыміналіст. 16.Чарнышэўскі. 17.Пластмаса. 18.Граф. 19.Эфір. 20.Яблачкіна. 22.Керас. 24.Мінін. 29.Араб. 30.Оўэн. 32.Ібсен. 34.Арган. 36.Атлант. 37.Імшара. 38.Оптыка. 40.Арэса. 41.Разак. 42.Габра. 43.Цэбар.

Продолжительность брака можно определить по анализу крови

В скором времени определить, насколько крепким будет брак, жених и невеста смогут еще до свадьбы. Как установили американские ученые, чем выше уровень определенных гормонов в крови супругов, тем больше шансов, что муж и жена не смогут жить вместе.

Употребление в пищу рыбы снижает риск рака предстательной железы

Употребление рыбы в пищу сокращает риск заболеть раком предстательной железы. К этому выводу пришли ученые, результаты работы которых обнародовал миланский Фармакологический институт им. Марио Негри.

Давно известно, что в рыбе содержится большое количество жизненно важных жирных кислот, говорится в сообщении института. Ранее в лабораторных условиях было установлено, что они тормозят развитие клеток рака предстательной железы. Но сейчас эти данные подтверждены наблюдением за большим числом людей.

Предметом такого наблюдения с 1967 по 1997 гг. были 6 тыс. добровольцев. Ученые изучали их питание, курение, употребление спиртных напитков, физическую активность и другие факторы. В результате удалось установить, что случаи заболевания раком предстательной железы встречались в три раза чаще у тех, кто не имел привычку есть рыбу.

Интерфакс.

ХОЧАЦЕ — ВЕРЦЕ, ХОЧАЦЕ — НЕ ВЕРЦЕ

Будучы тыдзень: зоркі прадказваюць

АВЕН. Пастарайцеся не забывацца на самыя неабходныя справы на рабоце, а іх у вас накапілася дастаткова. З калегамі праяўляйце дыпламатычнасць і ў той жа час настойлівасць у адстойванні сваіх поглядаў. Калі вы ўсё ж такі не паспееце штосьці зрабіць на гэтым тыдні, не сумуйце — вашы магчымасці не бязмежныя. У выхадныя ваша пачуццё гумару будзе карыстацца поспехам.

ЦЯЛЕЦ. Магчыма, сярод вашых знаёмых з'явіцца новы цікавы чалавек, і адносіны з ім могуць перарасці ў моцнае пачуццё. Падзеі на гэтым тыдні будуць дастаткова супярэчлівыя, вам спатрэбяцца намаганні і мудрасць, каб кіраваць сітуацыяй, што склалася. На гэтым тыдні верагодны фінансавыя праблемы з нагоды буйных страт. Не забывайцеся на праблемы дзяцей.

БЛІЗНЯТЫ. У вас вялікая колькасць цікавых ідэй і новых планаў, але неабходна засяродзіцца на найбольш перспектыўных. Не будзьце як тая малпа, якая не ведала, да якога рада далучыцца: да разумных ці прыгожых. Ёсць верагоднасць, што вам прыйдзецца заняцца жыллёвым пытаннем. Парадуйце блізкіх якім-небудзь неабходным набыткам, і яны застануцца гэтым задаволены.

РАК. На гэтым тыдні надыходзіць спрыяльны перыяд для рэалізацыі планаў. Сярэдзіна тыдня падыходзіць для заключэння выгадных здзелак. Аднак прысвячаць увесь час рабоце таксама непажадана, не варта забываць аб каханым чалавеку, сябрах, з якімі вы даўно не сустракаліся.

ЛЕЎ. На гэтым тыдні можа вырашыцца пытанне кар'еры. Пажадана не захапляцца вялікімі шумлівымі кампаніямі, менавіта там вас могуць падпільноўваць падман і расчараванне. Зоркі раяць раўнамерна чаргаваць працу і адпачынак. У выхадныя пастарайцеся не абцяжарваць сябе надакучлівымі сустрэчамі.

ДЗЕВА. Прыйшоў час звярнуць увагу на свой імідж. Нядрэнны тыдзень для творчасці, натхнення, кахання. На гэтым тыдні вы паспяхова вырашыце праблемы адукацыі, недастаючай інфармацыі праз партнёраў, калег, спонсараў. А вось у адносінах да хатніх вам неабходна аслабіць сваю патрабавальнасць — яна можа выклікаць цэлы паток агрэсіі.

ШАЛІ. На гэтым тыдні можа паступіць добрая прапанова, ад якой можна чакаць прыбытку. Вам прыйдзецца сумяшчаць хатнія клопаты са службовымі праблемамі, вырашэннем новых пытанняў з рэалізацыяй планаў папярэдніх дзён. Пастарайцеся разумна аднесціся да каханага чалавека, залішнія эмоцыі могуць прынесці расчараванне.

СКАРПІЁН. На гэтым тыдні вас могуць наведаць сумныя думкі, не паддавайцеся дэпрэсіі. Абдумвайце свае словы, таму што можаце незнарок пакрыўдзіць блізкага чалавека. Дома вы зможаце адпачыць ад трывожных думак. Вялікую ролю адвядзіце сваім прафесійным навыкам, дзякуючы ім вы сумееце адстаяць свой пункт погляду.

СТРАЛЕЦ. Паспрабуйце пераадолець сваю ўпартасць і прыслухайцеся да новай інфармацыі, што паступае ад вашых партнёраў. Уважліва правярайце паперы ў чацвер, неабачлівасць можа прывесці да страт. Аддайце ўвагу свайму здароўю. Пастарайцеся апранацца ў адпаведнасці з надвор'ем. Калі вы даўно не адпачывалі, дазвольце сабе невялікі адпачынак.

КАЗЯРОГ. Спрыяльны перыяд для ўмацавання матэрыяльнага становішча, у гэтым вам дапаможа высокая працаздольнасць. Магчымы ўдачныя паездкі ў панядзелак і аўторак. З ранку і да вечара — важныя сустрэчы, перамовы, кансультацыі. Вас на гэтым тыдні будуць літаральна раздзіраць на часткі.

ВАДАЛЕЙ. Каб пераадолець цяжкасці на рабоце, вы павінны знайсці арыгінальнае выйсце. Чакаецца фінансавы поспех. Толькі не страчвайце рэалістычнага погляду на рэчаіснасць, прадумвайце свае дзеянні, разлічвайце сілы. Тыдзень паспрыяе вашым адносінам з каханым чалавекам.

РЫБЫ. У прафесійнай сферы — адны расчараванні. Да таго ж нехта настойліва спытаецца сесці вам на шыю. Вырашэнню фінансавых пытанняў будуць перашкаджаць разгубленасць, няправільнае баччанне сітуацыі, песімізм. Так што лепш пачакаць. Больш аптымізму! На гэтым тыдні магчымы цікавыя знаёмствы, рамантычныя сустрэчы.

Лета... Час у паход збірацца

У школьнікаў — доўгачаканыя летнія канікулы. Бацькі і настаўнікі ламаюць галаву: чым заняць дзяцей, каб не бадзяліся без цікавага занятку, не марнавалі час?

На маю думку, лепшага, чым падарожжы па родным краі, і не прыдумаць. Тут табе — і прыгажосць беларускіх краявідаў, і сустрэча з сівой даўнінай, набыццё новых ведаў па гісторыі Айчыны. Мы ж яе, гэтую слаўную гісторыю, яшчэ так дрэнна ведаем. А магчымасць дакрануцца сваімі рукамі да векавечных муроў, даведацца пра паходжанне сваіх паселішчаў, рэчак і азёр, адчуць паэзію і мудрасць старажытных легенд і паданняў — усё гэта не толькі ўзбагачае розум, а і кранае юныя сэрцы.

Мае вучні, якія не першы год займаюцца ў турысцка-краязнаўчым клубе "Брыганціна", удзельнічалі ў напісанні гісторыі школы, стварэнні і папаўненні матэрыяламі краязнаўчага музея, які стаў народным. Год назад яны зрабілі цікавую работу па вывучэнні назваў вуліц і раёнаў Мінска, пачынаючы з XIII па канец XX стагоддзя. Даследавалі возера Кромань у Налібоцкай пушчы, і выступілі з прапановай стварыць вакол возера спецыяльны ландшафтны заказнік. Зараз вучні дапамагаюць у напісанні кнігі "Памяць" па горадзе Мінску, выяўляючы імёны загінуўшых у войнах і рэпрэсіраваных жыхароў сталіцы.

Нямала карыснага могуць зрабіць дзеці, калі іх зацікавіць, накіраваць іх развіццё на стваральную працу, на выпрацоўку сваёй грамадзянскай пазіцыі. Лета — час паходаў і экскурсій — самая спрыяльная для гэтага пара.

Калі ж не здолеем гэтага рабіць, зноў вырасцім "Иванов, не помнящих родства". Зноў праспім і сваю краіну, і сваю будучыню.

Станіслаў ХОЛЕЎ, настаўнік СШ №90 г. Мінска.

Пятница, 8 июня

БТ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.00 **"Морская полиция".** Сериал (США). 2-я серия.
08.53 Выпускной экзамен по математике за курс базовой школы.
09.00 Новости.
09.10 "Тайный мир Алекс Мак". Сериал для детей (Англия-Германия).
09.35 "Время местное". Репортажи из провинции.
10.05 Документальный сериал "Путь к Пушкину" (Россия). 5-я и 6-я серии.
11.00 Новости.
11.15 "Два визита", "Юбилей". Короткометражные худ.фильмы по рассказам А.П.Чехова(Россия).
12.00 "Славянскому базару в Витебске — 10 лет". Избранное.
13.00 Новости.
13.10 **"Маленькие трагедии".** Худ.фильм. 3-я серия.
14.25 Документальный сериал "Сокровища мировой культуры" (Германия).
15.00 Новости (с сурдопереводом).
15.10 Мультфильм.
15.20 "Все на орбиту!" Познавательный сериал для детей (Международный Французский Канал).
15.35 "Тайный мир Алекс Мак". Сериал для детей (Англия—Германия).
16.05 "5 х 5". Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 **"Морская полиция".** Сериал (США). 2-я серия.
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 Мир и мы.
18.50 Ю.Демич в худ.фильме **"Человек из черной "Волги"** ("Беларусьфильм").
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
22.00 V1 Национальный фестиваль белорусской поэзии и песни "Молодечно-2001". Торжественное открытие. Прямая трансляция.
02.00 Спорт-курьер.
02.10 Новости.

ОРТ

08.00 Новости.
08.15 **"Воздушные замки".** Сериал.
09.15 Сериал **"Подозрение".**
10.15 "Чтобы помнили..." Владимир Басов.
11.00 Новости.
14.00 Новости.
14.20 Звездный час.
14.45 ...До шестнадцати и старше.
15.20 Мультсериал "Покемон".
15.45 "Ералаш".
15.55 **"Воздушные замки".** Сериал.
17.00 Новости.
17.25 Сериал "Все путешествия команды Кусто".
17.55 Док.детектив "Приговор. Дело Козленка. 2001 год".
18.25 Вкусные истории.
18.40 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 Кремль-9. "Технология визита".
21.45 Комедия **"Плутовство, или Хвост виляет собакой".**
23.40 Новости.
23.55 Реальная музыка: "Максидром — 2001". Часть 3-я.

РТР

08.00 Вести.
08.15 Боевик **"Зона нанесения удара".**
10.00 Вести.
10.30 **"Санта-Барбара".** Сериал.
16.00 Вести.
16.30 **"Простые истины".** Сериал.
17.00 Сериал **"Сеть".**
18.00 **"Комиссар Рекс".** Сериал.
19.00 Вести.
19.30 Вести — Москва.
19.50 Фильм **"Мордашка".**
21.35 Большой репортаж РТР. "Жизнь — "копейка".
22.00 Вести.
22.30 После вестей.
22.40 Подробности.
22.50 Боевик **"Феникс".**
00.55 Бокс. Чемпионат мира. 1/2 финала.
02.30 Дневник XII Открытого российского кинофестиваля.
02.45 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

07.05 Новости культуры.
07.20 После новостей.
07.40 **"Моя любовь".** Худ.фильм.
09.00 "Пассажир поезда №12. Воспоминания о Льве Толстом". Док.фильм.
09.50 **"Эмили".** Сериал.
11.30 Новости культуры.
11.40 "Франц Шуберт".
13.00 А.С.Пушкин "Граф Нулин".
13.30 Новости культуры.
13.45 "Вместе с Фафалей".
13.55 "Мурзилка на спутнике". Мультфильм.
14.15 К 75-летию Симфонического оркестра Воронежской филармонии под управлением В.Вербицкого.
15.00 Новости.
15.10 **"Назад в Шервуд".** Сериал.
15.35 "Спортландия". Мультфильм.
16.00 "Малые музеи Санкт-Петербурга".
16.25 Улица моего детства. А.Н.Скидан.
16.35 **"Эмили".** Сериал.
17.30 Новости культуры.
17.40 "Сенсация! Сенсация? Сенсация..."
18.05 Мастера Большого театра.
18.30 Камера-обскура. "Луцик и Саморядов".
19.10 "Вечерняя сказка".
19.20 "Горшочек каши". Мультфильм.
19.30 Новости культуры.
19.50 "Пассажир поезда №12. Воспоминания о Льве Толстом". Док.фильм.
20.45 После новостей.
21.05 "Вечера с Александром Дольским".
21.30 **"Доктор Фаустус".** Худ.фильм. 1-я серия.
22.30 "Мистер Пронька". Мультфильмы для взрослых.
23.00 Новости культуры.

НТВ

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30 Сегодня утром.
05.15, 06.15, 07.15 Спорт, погода.
05.20, 06.35 Криминал
05.35, 06.50 Большие деньги.
05.45, 07.20 Впрок.
06.20, 07.40 Карданный вал.
07.50 Сериал **"Особый случай".**
09.00 Сегодня.
09.25 Сериал **"Любовь и тайны Сансет Бич".**
10.25 Путешествия натуралиста.
11.00 Сегодня.
11.30 Фильм **"Доктор Айболит".**
13.00 Сегодня.
13.30 Старый телевизор.
14.45 Впрок.
15.00 Сегодня.
15.30 "Улица Сезам".
15.55 Сериал **"Страсть".**
16.55 "Живой Пушкин". Программа Леонида Парфенова. Часть 5-я.
18.00 Сегодня.
18.35 Криминал.
19.00 Криминальный фильм **"Грачи".**
21.00 Сегодня.
21.50 "Женский взгляд".
22.30 Фильм "Американский жиголо".

TV-6

05.00 День за днем.
05.45 Дорожный патруль.
06.00 День за днем.
08.00 Новости.
08.20 Час быка.
08.25 Тушите свет.
08.40 Сериал **"След оборотня".**
09.50 Сериал **"Пси-фактор IV".**
10.45 Сериал **"Третья планета от Солнца".**
11.15 Телемагазин в Минске.
11.30 "Ой, мамочки!".
12.15 Телемагазин в Минске.
12.25 День за днем.
14.00 "Сегодня" с...
14.35 "Я знаю все!" Интеллект-шоу LG.
15.40 Телемагазин в Минске.
16.30 Юмористическая программа "БИС".
17.10 Сериал **"Третья планета от Солнца".**
17.45 Дорожный патруль.
18.00 "Сегодня" с Андреем Норкиным.
18.45 Сериал **"След оборотня".**
20.00 "Сегодня" с...
20.40 Тушите свет.
20.50 Ток-шоу "Я сама". "Секрет обаяния".
22.00 "Сегодня" с Владимиром Кара-Мурзой.
22.35 Дорожный патруль.
22.55 ДИСК-канал.
00.00 Дорожный патруль.

СТВ+RenTV

06.00 "Железный человек". Мультсериал.
06.30 "Диплодоки". Мультсериал.
07.00 "Симпсоны". Мультсериал.
07.30 Музыка на СТВ.
07.45 "Случайный свидетель".
08.15 "Свет и тень". История художественной фотографии.
08.30 Новости "СТВ-24 часа".
08.45 Комедия **"Китайский сервиз".**
10.35 Информационно-познавательная программа "Европа сегодня".
10.55 "Виртуальный мир".
11.05 Приключенческий фильм **"Черный лебедь".**
13.20 "Киноафиша Минска".
13.30 Новости СТВ.
13.45 Международные спортивные новости на СТВ.
14.00 **"Пляж".** Сериал.
15.00 **"Марш Турецкого".** Сериал.
16.00 "Железный человек". Мультсериал.
16.30 "Диплодоки". Мультсериал.
17.00 **"Потом появился ты".** Сериал.
17.30 Новости СТВ.
17.45 "По направлению". Музыкально-развлекательная программа.
18.00 "Раузан". Теленовелла.
19.00 "Случайный свидетель".
19.30 Новости "СТВ-24 часа".
19.45 "Виртуальный мир".
19.55 "Культурная жизнь Минска".
20.00 **"Мэш".** Сериал.
20.30 Международные спортивные новости на СТВ.
20.45 "Вечарница".
21.00 **"Марш Турецкого".** Сериал.
22.00 "Лестница в небо". Док.фильм.
22.45 Комедия **"Фукс".**
00.45 Новости СНГ.
01.00 Приключенческий фильм **"Черный лебедь".**
02.40 "По направлению". Музыкально-развлекательная программа.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04.
E-mail : nv@irex.minsk.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ПП "Мэджык". Адрас: г. Мінск, вул. Кнорына, 50. Падпісаны ў друк у 15.00. Фармат А-2. Тыраж: 40900 экз. Заказ № 457.